

Pauliina Halonen & Annina Tukiainen

ETELÄSAVOLAISEN PÄIVÄKODIN ASIAKASPERHEIDEN JA HENKILÖS- TÖN KOKEMUKSIA KORONASTA JOH- TUNEEN POIKKEUSAJAN VAIKUTUK- SISTA VARHAISKASVATUKSEEN

Opinnäytetyö

Sosionomi

Sosiaaliala

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi
Tekijä/Tekijät	Pauliina Halonen & Annina Tukiainen
Työn nimi	Eteläsavolaisen päiväkodin asiakasperheiden ja henkilöstön kokemuksia koronasta johtuneen poikkeusajan vaikutuksista varhaiskasvatukseen
Toimeksiantaja	Eteläsavolainen päiväkoti
Vuosi	2022
Sivut	51 sivua, liitteitä 5 sivua
Työn ohjaaja(t)	Kati Vapalahti

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää lasten huoltajien ja päiväkodin varhaiskasvattajien kokemuksia siitä, miten koronaviruspandemia on vaikuttanut eteläsavolaisen yksityisen päiväkodin arkeen. Opinnäytetyön tutkimus koski ajanjaksoa vuoden 2020 kevään poikkeusoloista vuoden 2021 kesäkuuhun.

Opinnäytetyön tutkimusotteina käytettiin kvalitatiivista, eli laadullista ja kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Seitsemän varhaiskasvattajaa haastateltiin teemahaastattelussa ja 14 huoltajaa vastasi kyselyyn, joka sisälsi monivalintakysymyksiä sekä Likert-asteikollisia ja avoimia kysymyksiä.

Opinnäytetyön keskeisinä tuloksina ilmeni, että koronaviruspandemialla oli vaikutuksia varhaiskasvatuksen arkeen sekä varhaiskasvattajien että huoltajien mukaan. Vaikutukset näkyivät erityisesti kasvatusyhteistyössä päiväkodin ja huoltajien välillä siten, että yhteistyö kodin ja päiväkodin välillä väheni merkittävästi. Huoltajien mielestä ohjeistus oli välillä hankalasti tulkittavaa ja he toivoivat selkeämpiä ohjeita sekä selkeää tiedotuskanavaa uusien ohjeiden vastaanottamiseen.

Varhaiskasvattajien mielestä poikkeusolojen myötä tulleiden lomautusten vuoksi työnkuvat laajenivat ja työ kävi raskaammaksi. Lisäksi henkilökunta tunsu jatkuvasti muuttuvien virallisten ohjeistusten tiedottamisen kuormittavana. Työhyvinvointiin toivottiin kiinnitettävän huomiota, mikäli poikkeusolotilanne uusiutuisi. Myönteisinä vaikutuksina, niin huoltajat kuin henkilöstökin, pitivät hygienian lisääntymisen ja ohjeistuksen siitä, että pienistäkin oireista jäätäisiin kotiin lepäämään, jotta tartuntataudit eivät leviäisi.

Toimeksiantaja halusi tietoa päiväkodin huoltajien ja henkilöstön kokemuksista pystyäkseen kiinnittämään huomiota esille nousseisiin tuloksiin ja huomioimaan nämä tulevaisuudessa.

Asiasanat: varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö, osallisuus, koronapandemia, poikkeusolot

Degree title	Bachelor of Social Services
Author (authors)	Pauliina Halonen & Annina Tukiainen
Thesis title	Experiences of families and staff of emergency conditions to early childhood education in a private Kindergarten in Etelä-Savo during COVID-19
Commissioned by	private Kindergarten in Etelä-Savo
Time	2022
Pages	51 pages, 5 pages of appendices
Supervisor	Kati Vapalahti

ABSTRACT

The aim of this thesis was to find out the parents' and the early childhood educators' experiences how COVID-19 had influenced to everyday life in one private Kindergarten in Etelä-Savo. The research of the thesis dealt with the exceptional conditions from spring 2020 to June 2021.

The methods used in the thesis were qualitative and quantitative. The qualitative research included an interview of seven early childhood educators. The quantitative research included an inquiry for the parents by internet. Fourteen parents out of thirty-five answered.

The main results of the thesis showed that COVID-19 had influenced of everyday life in the early childhood education. Especially, this was seen in co-operation between Kindergarten and the parents. The parents found out that the directions were difficult. They hoped for both better directions and clear information how to receive new directions. The educators felt that exceptional conditions had enlarged their occupational situation and caused their work more challenging. In addition to this, the educators found out that constant change of directions concerning orders of emergency conditions was burdening. More attention to work welfare was hoped for, in case exceptional conditions should appear again. Both the parents and the educators found out also positive effects: hygiene improved, and children had better health because they stayed home even when having smaller symptoms. The commissioner wanted information of parents' and educators' experiences so to be able to use these results in future exceptional conditions.

Keywords: early childhood education, educational co-operation, partition, COVID-19, exceptional conditions

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	VARHAISKASVATUS.....	7
2.1	Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö, tehtävä ja tavoitteet	8
2.2	Varhaiskasvatuksen pedagogiikka.....	9
2.3	Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa	10
2.4	Varhaiskasvatuksen toiminta- ja oppimisympäristöt	11
3	VARHAISKASVATUKSEN ARKI	13
4	YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA VARHAISKASVATUKSEN VÄLILLÄ.....	13
4.1	Luottamus varhaiskasvatuspaikan ja huoltajien välillä.....	14
4.2	Varhaiskasvatussuunnitelma luottamuksen tukena	15
5	OSALLISUUS	15
5.1	Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksessa	16
5.2	Tiedottaminen osallisuuden osana	17
6	KORONAVIRUS JA SEN VAIKUTUKSET PÄIVÄKODIN ARJESSA.....	17
6.1	Koronaviruspandemia Suomessa	18
6.2	Koronapandemia ja varhaiskasvatus	19
6.3	Tutkimustietoa koronapandemian vaikutuksista varhaiskasvatukseen	20
7	OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSTEHTÄVÄ, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	21
8	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	22
8.1	Laadullinen tutkimusmenetelmä: teemahaastattelu ja teemoittelu.....	22
8.2	Määrällinen tutkimusmenetelmä: kyselytutkimus	25
9	OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISET NÄKÖKOHDAT	26
10	TULOKSET.....	27
10.1	Varhaiskasvattajien kokemukset koronaepidemian aiheuttamista vaikutuksista päiväkotityössä.....	27
10.2	Huoltajien kokemukset poikkeustilan vaikeuksista varhaiskasvatuksen arkeen ja yhteistyöhön päiväkodin kasvattajien kanssa	30

11	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
11.1	Kasvattajien kokemuksia poikkeusajan varhaiskasvatuksesta	38
11.2	Huoltajien kokemuksia poikkeusajan varhaiskasvatuksesta	40
11.3	Tulevaisuuden toiveet varhaiskasvattajilta ja huoltajilta	41
12	POHDINTA	42
12.1	Opinnäytetyön tulosten merkitys	43
12.2	Opinnäytetyön luotettavuuden haasteet ja eettisyys	43
12.3	Opinnäytetyön tulosten merkitys tilaajalle, työn hyödynnettävyys ja jatkotutkimukset	45
12.4	Oman opinnäytetyön prosessin reflektointi ja merkitys itselle	46
	LÄHTEET	47

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Liite 2. Kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoitus oli kerätä henkilökunnan ja asiakasperheiden kokemuksia koronaviruspandemian ja sen aiheuttaman poikkeustilanteen vaikutuksista varhaiskasvatukseen. Koronaviruksen aiheuttaman pandemian vaikutus alkoi 2020 vuoden keväällä suomalaisessa yhteiskunnassa. Hallitus päätti pitää varhaiskasvatuksen toiminnassa ja sen tarkoitus oli saada pidettyä kriittisten alojen henkilöstö työelämässä. Vuonna 2020 uutisoitiin, että varhaiskasvatuksen henkilöstö on yhteiskunnan sankareita, jotka mahdollistivat yhteiskunnan rattaiden pyörimisen. Hallitus linjasi myös etätöitä tekeviä huoltajia pitämään lapsia kotona etätöiden lomassa. (Nurhonen ym. 2021, 1.) Koronavirus on vaikuttanut maailmalla laajasti ja halusimme tutkia sen vaikutuksia varhaiskasvatukseen nimenomaan kasvattajien ja huoltajien kokemusten näkökulmasta.

Kiinnostuksemme aiheeseen heräsi, sillä koronavirus vaikutti laajalti koko yhteiskuntaan ja mielestämme olisi tärkeää selvittää miten koronapandemia on vaikuttanut varhaiskasvatuksen toimintakentällä. Tietoa koronaviruksesta ja rajoituksista löytyi internetistä, mutta tietoa siitä, kuinka tästä haastavasta ajasta on käytännössä selviydytty kasvattajien ja huoltajien mielestä, oli vain vähän.

Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimii eteläsavolainen yksityinen päiväkotitoiminta. Opinnäytetyössämme keskeisinä käsitteinä ja käsiteltävinä aiheina ovat koronaviruksen ja poikkeusolojen lisäksi varhaiskasvatus, sen toimintakulttuuri ja yhteistyö huoltajien ja päiväkodin välillä, sekä osallisuus. Opinnäytetyössämme käsittelemme huoltajien ja kasvattajien kokemuksia koronaviruksen poikkeusoloista keväältä 2020 keväälle 2021, jolloin suoritimme haastattelut kasvattajille ja kyselyn huoltajille.

Opinnäytetyömme tavoite on tuottaa tietoa muun muassa siitä, kuinka heidän asiakasperheensä kokivat tyytyväisyyden korona-aikana varhaiskasvatukseen, kuinka heidän mielestään ohjeistuksista oli tiedotettu ja kuinka yhteistyö toimi kodin ja päiväkodin välillä. Lisäksi huoltajilta kysyttiin parannusehdotuksia ja onnistumisen kokemuksia. Kasvattajat kertoivat haastattelussa heidän kokemuksistaan koronan vaikutuksista, kuormittavuudesta ja tulevaisuudesta.

Tutkimme myös, onko rajoitteiden ja toiminnan myötä syntynyt joitain sellaisia käytäntöjä, jotka huoltajat ja kasvattajat toivoisivat jäävän arkeen myös rajoitteiden poistuttua.

Opinnäytetyömme alkaa teoreettisella viitekehyksellä käsitellen varhaiskasvatusta, yhteistyötä huoltajien ja varhaiskasvatuksen välillä, osallisuutta varhaiskasvatuksessa ja koronaviruksen ja sen vaikutuksia varhaiskasvatukseen. Teoreettisen viitekehyksen jälkeen avaamme opinnäytetyön tutkimustehtävän, tavoitteen ja käymme läpi tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen käsittelemme toteutusta ja luotettavuutta ja eettisiä näkökulmia. Seuraava luku käsittelee työn tuloksia alkaen kasvattajien kokemuksilla ja päättyen huoltajien kokemuksiin. Luvussa 11 tuomme ilmi johtopäätöksiä ja viimeinen luku on pohdintaa.

2 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen kokonaisvaltaista, suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, jossa opetus ja hoito painottuvat erityisesti pedagogiikkaan. Varhaiskasvatuksen tarkoitus on edistää lapsen kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia ja sen tulisi tapahtua sopivassa kasvatussympäritössä. (Helenius & Lummelahti 2018.)

Varhaiskasvatukseen kuuluu varhaiskasvatussuunnitelma, jossa määritellään keskeisempiä tavoitteita ja varhaiskasvatuksen sisältöä, sekä huoltajien ja varhaiskasvattajien välistä yhteistyötä, moniammatillista yhteistyötä ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa olevaa sisältöä. Varhaiskasvatussuunnitelmat tehdään valtakunnallisen pohjan mukaisesti jokaiselle kunnalle. (Opetushallitus 2018, 8.)

Varhaiskasvatusta järjestetään erilaisissa varhaiskasvatuksen palveluissa, joihin kuuluvat esimerkiksi päiväkodit, perhepäivähoito ja avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisestä vastaavat kunnat, yksityiset palveluntuottajat, järjestöt ja seurakunnat. Vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista annetaan esiopetusta, joka on suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta. Myös oppivelvollisuusikäiset lapset kuuluvat varhaiskasvatuksen piiriin, mikäli he käyttävät varhaiskasvatuspalveluita. (Reunamo 2007, 101.)

2.1 Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö, tehtävä ja tavoitteet

Opetushallitus on määrittänyt uusimmat varhaiskasvatuksen perusteet vuonna 2018. Opetushallitus on määrittänyt varhaiskasvatuksen osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea koteja, joilla on ensisijainen vastuu kasvatuksesta. Tukemalla koteja varhaiskasvatus vastaa näin parhaalla mahdollisella tavalla omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. (Opetushallitus 2018, 7.)

Suomen perustuslaki, varhaiskasvatuslaki, hallintolaki, varhaiskasvatuksesta annettu valtioneuvoston asetus ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavia velvoitteita. Näiden lisäksi varhaiskasvatusta järjestettäessä on otettava huomioon myös muun muassa yhdenvertaisuuslaki, tasa-arvolaki, YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja Euroopan ihmisoikeussopimus. Inklusioperiaatteen mukaisesti kaikilla lapsilla tulee olla oikeus saada varhaiskasvatusta huolimatta etnisyydestä, vammaisuudesta tai tuen tarpeista. (Opetushallitus 2018, 15.)

Yhteiskunnallisena palveluna varhaiskasvatuksella on tehtävänä yhdessä lasten huoltajien kanssa edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksella on suuri merkitys lasten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä sekä syrjäytymisen ehkäisemisessä. Varhaiskasvatus vahvistaa lapsen osallisuutta ja yhteiskuntaan kuuluvuutta, tekevät kasvatussyhteistyötä lasten huoltajien kanssa ja mahdollistavat heille työhön tai opiskeluun osallistumisen. (Opetushallitus 2018, 14.)

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään varhaiskasvatuslaissa. Tavoitteet ohjaavat perusteiden sekä paikallisen ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaa, toteuttamista ja arviointia. Varhaiskasvatuslaissa on säädetty varhaiskasvatukselle valtakunnalliset tavoitteet. Varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan, toteutukseen ja arviointiin ohjaavat varhaiskasvatuslain asettamat tavoitteet. (Opetushallitus 2018, 15.)

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on lapsen kehityksen ja iän mukainen kokonaisvaltainen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin

edistäminen, elinikäisen oppimisen edistäminen ja lapsen oppimisen tukeminen tasa-arvoa toteuttaen. Tavoitteiksi on myös asetettu monipuolinen pedagoginen toiminta, myönteisten oppimiskokemusten mahdollistaminen, kehittävän ja turvallisen varhaiskasvatusympäristön varmistaminen ja kunnioittavan toimintatavan turvaaminen. Varhaiskasvatuslain mukaan kaikille lapsille tulee antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen. Tavoitteena on edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tavoitteisiin kuuluvat myös yksilöllisen tuen tarpeen tunnistaminen, monialaisen yhteistyön hyödyntäminen, lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen, lapsen osallisuuden varmistaminen ja lapsen ja tämän huoltajan kanssa yhdessä toiminen lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi. (01.09.2018/540, 3. §.)

2.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Pedagogiikka on määritelty varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa perustumaan määriteltyyn arvoperustaan, käsitykseen lapsuudesta, oppimisesta sekä itse lapsesta. Pedagogiikka tarkoittaa kasvatusta ja varhaiskasvatustietoon ja monitieteiseen tietoon perustuvaa ammatillisesti toteutettua suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa toteutuu lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistymistä. Pedagogiikka on kasvatuksen, hoidon ja opetuksen kokonaisuus, joka näkyy varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa ja oppimisympäristöissä. Pedagogiikan toteutuminen varhaiskasvatuksessa edellyttää pedagogista tietoa, jota varhaiskasvatushenkilöstö käyttää yhdessä edistämään lasten hyvinvointia ja oppimista. (Opetushallitus 2018, 22.)

Varhaiskasvatuksen pedagogiikka toteutuu arjen käytännöissä ja vuorovaikutuksessa, mikä tapahtuu lasten ja aikuisten välillä. Pedagogiikka liittyy sekä yksittäisen kasvattajan työhön, että laajempaan päiväkodin kasvatusyhteisöön. Pedagogiikkaa ilmenee kaikissa arjen tilanteissa, joten varhaiskasvatuksen arki tulee perustua varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisten arvolähtökohtien, painotusten ja tavoitteiden mukaan. Itse toiminnalla ei ole niin suuri merkitys kuin sillä, mitä toiminnassa tapahtuu. Pedagogiikka on yhtä tärkeää niin pukemistilanteissa, ulkoilussa, leikissä, ruokailussa kuin ohjatuilla tuokioillakin. (Lastentarhanopettajaliitto 2017, 10.)

Uudistuneeseen varhaiskasvatussuunnitelmaan on tuotu laaja-alaisen osaamisen käsite. Laaja-alainen osaaminen kehittyy tietojen, arvojen, taitojen ja asenteiden kokonaisuudesta, mikä edistää lapsen kehitystä niin yksilönä kuin yhteisön jäsenenäkin. Tämän kokonaisuuden kehittyminen alkaa vauvaiästä ja jatkuu aina vanhuuteen saakka. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin on kirjattu viisi laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, jotka ovat ajattelu ja oppiminen, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, osallistuminen ja vaikuttaminen sekä monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. Jokaiselle osa-alueelle on asetettu tavoite, jota varhaiskasvatuksen toiminnassa tavoitellaan. (Lastentarhanopettajanliitto 2017, 13.)

Laadukkaalla pedagogisella toiminnalla voidaan vahvistaa lapsen laaja-alaista osaamista. Varhaiskasvatuksen toiminnalla, erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntämällä ja lasten hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisella voidaan tukea lasten laaja-alaista osaamista. Kasvatuksessa, hoidossa ja opetuksessa sekä toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen kehittämisessä on otettava huomioon laaja-alaisen oppimisen tavoitteet. (Opetushallitus 2018, 24.)

2.3 Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa

Toimintakulttuuri tarkoittaa toimintatapaa, joka on kulttuurisesti ja historiallisesti muotoutunutta. Varhaiskasvatuksen johto ja järjestäjät ovat vastuussa toimintakulttuurin kehittämisestä ja arvioinnista varhaiskasvatuksen toiminnan ja yksiköiden osalta. Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa on laaja kokonaisuus, joka muodostuu muun muassa arvoista ja periaatteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta, yhteistyöstä ja sen eri muodoista, henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta sekä vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä. (Opetushallitus 2018, 28.)

Toimintakulttuurilla on suuri vaikutus varhaiskasvatuksen laatuun, toteutukseen ja tavoitteiden saavuttamiseen. Toimintakulttuuri, joka tukee varhaiskasvatuksen tavoitteita, vahvistaa lapsen oppimista, kehitystä, turvallisuutta, osal-

lisuutta ja hyvinvointia. Varhaiskasvatuksessa käytettävät metodit on pystyttävä perustelemaan pedagogisesti ja niiden on oltava lapsen kehitystä ja oppimista tukevia. (Opetushallitus 2018, 28.)

Toimintakulttuuri muovautuu vähitellen eikä siitä tule koskaan täysin valmista. Toimintaan tulee koko ajan uusia tapoja uuden tiedon ja uusien kokemusten mukana. Yhteisössä olevat jäsenet tuovat toimintakulttuuriin oman tietotaidon ja kokemuksensa, mistä muokkautuu yhtenäinen tapa toimia. (Helenius & Lummelahti 2018.)

Toimintakulttuuria luodaan puhumalla ja yhteisillä työtavoilla. Sitä voidaan myös kehittää ja muokata puhumalla ja sopimalla tiimin jäsenten kesken. Jotta työtapojen muokkaaminen ja kehittäminen ovat mahdollista, tulee se tapahtua vuorovaikutuksessa kaikkien jäsenten kesken. Jokaisen on sitouduttava yhteisten sopimusten noudattamiseen. Yhteisten käytänteiden toteutumisen arvioinnissa on tärkeää sekä positiivisen että kehittävän palautteen antaminen ja vastaanottaminen. (Järvinen & Mikkola 2015, 60.)

2.4 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja oppimisympäristöt

Varhaiskasvatustilain määrittelee varhaiskasvatuksen tavoitteeksi, että jokaisella lapsella on oikeus kasvaa oppimista edistävssä, kehittävässä, turvallisessa ja terveellisessä kasvatusympäristössä. Varhaiskasvatustilain mukaisessa kasvuympäristössä annetaan valmiudet oppia ja ymmärtää erilaiset kulttuuriperinteet ja uskonnolliset, kielelliset ja katsomukselliset taustat. Kasvatusympäristön tulisi olla myös suotuisa sukupuolten tasa-arvolle. (Helenius & Lummelahti 2018.)

Oppimisympäristöjä ovat ne kaikki paikat ja tilat sekä niihin kuuluvat tarvikkeet ja välineet, joissa lasten kehitystä ja vuorovaikutusta tuetaan ja laaja-alaista osaamista ja oppimista vahvistetaan. Varhaiskasvatustilain perusteissa määritellään, että lapsen etu on otettava huomioon aina ennen muuta. Toimintaympäristöä kehitetään koko ajan ja sitä rakennetaan yhdessä. (Helenius & Lummelahti 2018.)

Koivusen (2009) mukaan toimintaympäristöt voidaan jakaa fyysiseen, toiminnalliseen, psyykkiseen, sosiaaliseen, pedagogiseen ja kulttuuriseen toimintaympäristöön. Fyysinen toimintaympäristö tarkoittaa sitä konkreettista ympäristöä ja sen rakenteellisia tekijöitä, jossa lapsi on varhaiskasvatuksessa. Siihen kuuluvat esimerkiksi päiväkodin rakennus, ympäristö ja piha-alue. Fyysisistä toimintaympäristöä voidaan parantaa toiminnallisesti sopivammaksi erilaisilla ratkaisuilla. Hyvä toiminnallisuus on perusta lasten monipuoliselle toiminnalle ja kehitykselle.

Psyykkisen toimintaympäristön tulisi olla sellainen, jossa lapsi viihtyy ja saa hyvät mahdollisuudet kehittymiseen ja oppimiseen. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toimintaympäristö, jossa saa osallistua ja tulee huomatuksi, on psyykkisesti vahvistava. Hyvän itsetunnon muodostumiseen lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja arvostusta ja kunnioitusta sekä aikuisilta että muilta lapsilta. Hyvä psyykinen toimintaympäristö ehkäisee syrjäytymistä ja kiusaamista. (Helenius & Lummelahti 2018.)

Sosiaalinen toimintaympäristö koostuu kaikista lapsen sosiaalisista suhteista, kuten vanhemmista, sukulaisista, ystäväistä, varhaiskasvatuksen aikuisista ja muista lähiympäristön ihmisistä (Helenius & Lummelahti 2018). Sosiaalinen toimintaympäristö muodostuu ryhmän sisäisestä toiminnasta, ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta ja ryhmädynamiikasta. Varhaiskasvatuksessa sosiaaliseen toimintaympäristöön vaikuttaa kaikki hoitopäivän aikana tapahtuvat asiat. (Koivunen 2009, 183.)

Pedagogisella toimintaympäristöllä tarkoitetaan oppimisympäristöä. Pedagoginen toimintaympäristö on tapa, miten kasvattaja kohtaa lapsen ja millaiset valmiudet kasvattajalla on lapsen oppimisen ja kehityksen tukemiseen. Pedagoginen ympäristö mahdollistaa lapsen oppimisen. Kulttuurisen toimintaympäristön tulisi olla sellainen, että se tukee lasta yksilöllisiä piirteitä huomioiden. Lasten kulttuurilliset eroavaisuudet tulee huomioida tasavertaisesti. (Koivunen 2009, 185–186.)

3 VARHAISKASVATUKSEN ARKI

Päiväkodin arki koostuu työyhteisön tavasta toimia ja sen pedagogisista valinnoista. Tämä tarkoittaa sitä, että luodaan mahdollisuuksia hetkiin, milloin lapsella on aikaa keskittyä pitkäjänteisesti tekemisiin ja missä asioissa tuetaan ja pyritään kiireettömään toimintaan. (Mikkola & Nivalainen 2009, 31.)

Arjessa usein pohditaan sitä, että pitäisi olla jo ulkoilemassa, syömässä tai pukemassa. Ajatukset ovat tällöin jossain muualla kuin siinä hetkessä. Arki saatetaan johtaa tuskailuun siitä, että ryhmät ovat liian suuret, aikaa on liian vähän tai resurssit ovat huonot. Tällöin on hankala löytää pedagogisen toiminnan ydintä. (Mikkola & Nivala 2009, 31.)

Päiväkodin tärkeimmiksi vuorovaikutussuhteiksi muodostuvat lasten näkökulmasta katsottuna heidän keskinäiset vertaissuhteensa. Nämä kokemukset rakentuvat erityisesti leikin kautta. Yhteisöllisyys on osa arkea ja se on osa lapsiryhmään kuulumista, yhteisen toiminnan rakentamista, vaikuttamista ja tätä kautta osa lasten keskinäisen emotionaalisen yhteyden muodostamisesta. (Koivula ym. 2022, 15.)

Päiväkodin arjessa kokonaisuuden muodostavat lapsiryhmän rakentuminen ja ryhmän sosiaaliset vuorovaikutussuhteet. Tätä arkea muodostamassa taustalla vaikuttaa monet eri arvot, periaatteet ja linjaukset, joita erityisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat. (Koivula ym. 2022, 15–16.)

4 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA VARHAISKASVATUKSEN VÄLILLÄ

Huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä tai kasvatusyhteistyöstä käytettiin aiemmin termiä ”kasvatuskumppanuus”, mutta kyseinen termi jäi pois nykyisestä varhaiskasvatuslaista vuonna 2018. Nykyinen käsite on ”kasvatusyhteistyö”. Pienten lasten vanhempien ja varhaiskasvatuksen suhde toisiinsa on merkittävä. Tämä johtuu siitä, että suurimmalle osalle lapsista koti ja varhaiskasvatus muodostavat yhdessä kasvuympäristön, ja tätä kautta niiden keskinäisellä suhteella on suuri vaikutus lapsen hyvinvoinnille. (Eerola ym. 2022, 111.)

Varhaiskasvatuksen palveluita käytetään lähes päivittäin. Kasvattajien ja vanhempien välillä tapahtuvissa kohtaamisissa rakentuu laajempi suhde koko varhaiskasvatus- ja hyvinvointijärjestelmään. (Eerola ym. 2022, 111.)

Vuoden 2022 varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa yhteistyötä vanhempien kanssa kuvataan tilana, jossa yhteistyö on tavoite huoltajien ja henkilöstön välillä ja siinä sitoudutaan lasten terveen ja turvallisen kasvun, oppimisen ja kehityksen edistämiseen. Osana sitä on myös luottamuksen rakentaminen ja tasa-arvoinen kohtelu ja vuorovaikutus. (Opetushallitus 2022a, 35.)

Tärkeä kohtaaminen varhaiskasvatuksessa on päivittäiset tapahtumat ja kokemukset, jotka jaetaan huoltajien kanssa. Tämän takia kannustavat, kehitystä tukevat ja myönteiset viestit huoltajille ovat tärkeitä. Nämä kohtaamiset ja keskustelut, sekä havainnot lapsen päivästä luovat pohjan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiselle. (Opetushallitus 2022a, 36.)

4.1 Luottamus päiväkodin ja huoltajien välillä

Yhteistyö ammattilaisten ja lasten vanhempien välillä on ollut jo pitkään yksi keskeisin periaate varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuus käsite piti 2000-luvulla sisällään oletuksen kunnioittavasta ja vuorovaikutteisesta yhteistyöstä. Kasvatuskumppanuuden sisältämä käsite on merkitykseltään silti osa nykyistä kasvatusyhteistyö-käsitettä. (Eerola ym. 2022, 115.)

Varhaiskasvatustilanne painottaa vanhempien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia niin lapsen osalta, kuin toimipaikan tasolla. Vastuu tämän yhteistyön rakentamisesta on varhaiskasvatusten ammattilaisilla. Varhaiskasvatuksessa luottamusta on tutkittu tarkastelemalla erityisesti arjen vuorovaikutusta. (Eerola ym. 2022, 116.)

Tätä luottamussuhdetta ovat tutkineet tutkijat Niina Rautanen ja Kati Laaksonen. Luottamusta edisti muun muassa toiminnan ennakoitavuus ja henkilöstön syventyminen niin lapseen kuin vanhempiin. Luottamuksen tärkeys nousi erityisen tärkeäksi, mikäli lapsen hyvinvointi herätti huolta tai lapsella oli erityisen tuen tarpeita. (Eerola ym. 2022, 116.)

4.2 Varhaiskasvatussuunnitelma luottamuksen tukena

Osa merkittävää yhteistyötä kodin ja varhaiskasvatuspaikan välillä on lapsille lain turvaama oikeus varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lähtökohtana siinä on aina lapsen etu ja tarpeet ja siksi siinä tulee selvittää myös lapsen mielipide ja toiveet. Suunnitelmassa otetaan huomioon sekä henkilöstön että lapsen huoltajien havainnot ja näkemykset lapsen oppimisesta ja kehityksestä. (Opetushallitus 2022a, 10.)

Varhaiskasvatussuunnitelmaa tehtäessä huomioon otetaan lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksenkohteet ja tietenkin yksilölliset tarpeet. Opetushallitus ohjaa, että varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee olla lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimista ja kehitystä tukevat toimenpiteet ja tavoitteet, sekä niiden arviointia. Mahdollinen tuen tarve, mahdollinen lääkehoidon suunnitelma, lapsen, huoltajan ja henkilöstön yhdessä sovitut asiat, muut mahdolliset asiantuntijat, jotka ovat osallistuneet varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen tulee myös merkitä suunnitelmaan. Myös tieto siitä, milloin suunnitelma on tehty, milloin tarkistettu ja milloin tarkistetaan seuraavan kerran tulisi olla kirjattuna. (Opetushallitus 2022a, 11.)

5 OSALLISUUS

Euroopan unionin ja Suomen hallituksen yhtenä tavoitteena on osallisuuden edistäminen. Osallisuus vähentää syrjäytymisen uhkaa ja ihmisten eriarvoisuutta. Osallistumalla ihmisillä on kokemus osallisuudesta voidessaan vaikuttaa omaa elämää koskeviin asioihin. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2021e.) Osallisuus on erityisen tärkeää myös varhaiskasvatuksessa. Kun asiakasperheet voivat vaikuttaa oman lapsensa päivähoidon laatuun, he tuntevat turvallisuutta ja luottamusta.

Vanhemmille tulee järjestää varhaiskasvatuksessa tilaisuus keskustella lapsensa ja koko lapsiryhmän hoito- ja varhaiskasvatustoiminnasta. Osallisuuden liittyä vanhempien oikeus saada lapselle varhaiskasvatuspaikka, sekä sen kautta muita palveluita ja tukea. Perhe itse määrittelee oman lapsen varhaiskasvatustarpeen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.)

Lähtiessä kannustamaan asiakasperheitä osallisuuteen, tärkeää on se, milaista tietoa vanhempi varhaiskasvatuksesta saa, sekä miten heidän äänensä päivähoidossa kuuluu. Tiedon saaminen alkaa jo ennen asiakkaaksi tuloa, mutta sen merkitys muuttuu tärkeämmäksi, kun perheestä tulee asiakasperhe päiväkodin palveluiden käyttäjänä. Tärkeä osa päiväkodin kulttuuria on tiedottaminen: perheet saavat tietoa palveluista, yksikön toiminnasta, periaatteista, tapahtumista ja retkistä. Tässä on kuitenkin riski siihen, että tiedottaminen on yksisuuntaista ja perheiden rooli on informaation vastaanottajana. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

5.1 Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksessa

Tärkeä osa osallisuuden vahvistusta on heti lapsen varhaiskasvatussuhteen alussa. Ennen lapsen tuloa hoitopaikkaan, työntekijä ottaa perheeseen yhteyttä ja sopii tutustumiskäynnistä. Vanhemmille on usein tärkeää, kun kasvatatajaa kiinnostaa mitä vanhemmat ajattelevat, odottavat, toivovat, pelkäävät ja mitä he uskovat lapsen varhaiskasvatuksesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.)

Yksi osa osallisuutta on vanhempien mahdollisuus osallistua lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Tämä tarkoittaa vanhempien osallistumista keskusteluihin, vanhempainiltoihin, juhliin ja esimerkiksi olemalla mukana järjestämässä tapahtumia. Vanhempi voi myös osallistua rutiineihin, joita esimerkiksi lapsen tuonti ja hakutilanteissa syntyy. Tärkeintä olisi, että vanhempien omaehtoista osallistumista tuettaisiin varhaiskasvatuspaikassa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Osallisuudessa on monia eri muotoja. Näitä ovat esimerkiksi perheiden yhteiset tapahtumat, vanhempien mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen, vanhempien ideoiden huomioiminen, tiedottaminen vanhemmille, arjen näkyväksi tekeminen, vanhempien mahdollisuus arvioida toimintaa, sekä muu yhteistyö, joka voi olla esimerkiksi vanhemmilta pyydettyjä kuvia, runoja, myyjäisiä tai muita päiväkodin valitsemia keinoja. (Lamminen 2018, 3–4.)

5.2 Tiedottaminen osallisuuden osana

Yksi tärkeä osa osallisuutta on tiedottaminen. Tiedottaminen on tiedon kulkua ja näin osa yhteistyötä. Näitä toimintamalleja ja käytäntöjä olisi hyvä luoda yhdessä osallisuuden edistämiseksi. Vanhempien osallisuutta tuetaan silloin, kun heitä kannustetaan ja rohkaistaan pyytämään apua ja hankkimaan tietoa, sekä autetaan tunnistamaan lapsen vahvuuksia ja ongelmatilanteita. (Lamminen 2018, 8.)

Tiedottamiselle hyviä kanavia ovat esimerkiksi nykyaikainen WhatsApp-viestintäsovellus, Facebookin suljetut ryhmät, puhelut, tekstiviestit, reissuvihko, sähköpostit, viikko- ja kuukausikirjeet, blogi ja niin edelleen. Tiedostuskanava tulisi sopia yhdessä vanhempien kanssa ja heitä olisi hyvä muistuttaa siitä. Tärkeää olisi, että tiedottaminen olisi molemminpuolista ja vanhemmilla olisi mahdollisuus vastata ja osallistua siihen. (Lamminen 2018, 8.)

Arkea voi tehdä vanhemmille näkyväksi usealla eri tavalla. Tämä lisää vanhempien osallisuuden tunnetta, sillä he tietävät ja näkevät, mistä lapsen arki koostuu. Sopivia tapoja tähän on esimerkiksi vanhemmille esillä oleva viikko-ohjelma, blogi tai muu vastaava tiedotusväline, johon lisätään valokuvia ja kertomuksia päivän toiminnoista. Valokuvien lähettäminen tai lisääminen vanhempien nähtäville, vanhempien huomioiminen esimerkiksi leivontapäivänä, viikon toimintojen pedagogiikan avaaminen vanhempainilloissa ja tietenkin päivittäisten kuulumisten vaihto, joissa kerrotaan joka päivä siitä, mitä lapsi on tehnyt päiväkodissa ovat keinoja tuoda päiväkodin arkea kotiin. (Lamminen 2018, 9–12.)

6 KORONAVIRUS JA SEN VAIKUTUKSET PÄIVÄKODIN ARJESSA

Vuoden 2019 joulukuussa Kiinassa todettiin tuntemattomia keuhkokuumeetapauksia. Niiden aiheuttajaksi paljastui uusi koronavirus, SARS-CoV-2. Uusi virus on sukulaisvirus SARS-koronavirukselle ja sitä kutsutaan nimellä COVID-19. COVID-19 aiheuttaa hengitystieinfektion, joka ilmenee usein äkillisesti. Oireet voivat vaihdella vakavista hyvin lieviin. Vakavampaan tautimuotoon altistavat erilaiset perussairaudet. Tavallisimpia koronaviruksen oireita ovat muun muassa kurkkukipu, kuume, nuha, päänsärky, yskä, hengenahdistus ja maku- ja hajuaistin häiriöt. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021a.)

Koronavirus tarttuu ihmisestä toiseen ensisijaisesti yskimällä tai aivastamalla eli pisaratartuntana. Se voi tarttua myös pinnoilta, joihin on tarttunut virusta tai lähikontaktissa esimerkiksi kätelemällä sairastunutta ihmistä, joka on aivastanut tai yskäissyt käteensä ennen sitä. Koronavirus voi tarttua myös ilmapölystä eli esimerkiksi jos sairastunut henkilö aivastaa, ilmaan leviää suurempien hiukkasten lisäksi myös pieniä hiukkasia, jotka voivat jäädä leijailemaan ilmaan ja aiheuttaa tartunnan. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021b.)

Koronavirusta voi ehkäistä jokainen omalla toiminnallaan. Mikäli koronavirukseen liittyviä oireita ilmenee, tulee käydä koronatestissä ja muutoin pysytellä kotona. Kontaktit tulisi minimoida ja pitää yli kahden metrin turvaväli muihin ihmisiin. Erittäin hyvä käsihygienia on tärkeää ja yskiminen ja aivastaminen tulisi tehdä hihaan. Kasvomaskin käyttö paikoissa, joissa turvavälin pitäminen on mahdotonta, on erittäin suositeltavaa. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021c.)

6.1 Koronaviruspandemia Suomessa

Koronavirus julistettiin maailmanlaajuisesti epidemiaksi eli pandemiaksi 11. maaliskuuta 2020 Maailman terveysjärjestön WHO:n johtajan Tedros Adhanom Ghebreyesusin mukaan. (YLE 2020). Suomessa koronavirus alkoi myös leviää laajasti keväällä 2020. Maaliskuun 13. päivänä Suomen hallitus totesi yhdessä tasavallan presidentin kanssa, että Suomi on koronavirustilanteen vuoksi poikkeusoloissa ja täten valmiuslaki päätettiin ottaa käyttöön. Keväällä 2020 hallitus teki linjauksia koskien rajoittamistoimenpiteitä. Hallitus antoi myös eduskunnalle soveltamisasetuksia, valmiuslain käyttöönottoasetuksia ja niiden kumoamisasetuksia. Valtioneuvosto kumosi valmiuslain 15. kesäkuuta 2020, sillä maassa eivät enää valinneet valmiuslakiin edellyttävät poikkeusolot. (Hakala 2020.)

Syksyllä 2021 koronatilanne paheni jälleen. Helmikuussa 2021 hallitus totesi yhdessä presidentin kanssa, että Suomi oli jälleen poikkeusoloissa johtuen koronatilanteesta. Poikkeusolot tulivat jälleen voimaan 1. maaliskuuta ja valmiuslaki käynnösti uudelleen. Huhtikuun 27. päivä katsottiin, ettei valmiuslailla ole enää tarvetta, sillä poikkeusolot eivät enää olleet tarkoituksenmukaisia koronatilanteen vuoksi. (Hakala 2020.)

6.2 Koronapandemia ja varhaiskasvatus

Kevään 2020 hallituksen linjaamat toimenpiteet koskivat myös varhaiskasvatusta. Jotta yhteiskunnan toiminta ei vaarantuisi, kriittisten alojen henkilöstön työssäkäynti turvattiin pitämällä varhaiskasvatuksen toimintayksiköt toiminnassa. Myös esiopetus, joka järjestetään varhaiskasvatuksen yhteydessä, sai jatkaa toimintaansa. Valtioneuvoston mukaan, mikäli lapsen hoito voidaan järjestää kotona, se tulisi tehdä niin. (Valtioneuvosto 2020.)

Lapsella on oikeus turvalliseen osallistumiseen varhaiskasvatukseen myös koronavirusepidemian aikana. Lapsen etu ja oikeudet tulee sovittaa tartuntatautiin torjunnan periaatteiden kanssa, kun suunnitellaan varhaiskasvatuksen toimintaa. Lapsen on tärkeää saada tarvitsemansa aikuisen turva, läheisyys ja vuorovaikutus huolimatta epidemiatilanteesta. (Opetushallitus 2021a.)

Varhaiskasvatuksen järjestäjällä on vastuu huolehtia niin lasten kuin työntekijöidenkin turvallisuudesta. Esimerkiksi tehostettu siivous ja pienemmissä ja pysyvissä ryhmissä toimiminen ovat keinoja järjestää turvallista varhaiskasvatusta. Henkilöstön tulisi pysyä samassa lapsiryhmässä ja juhlat ja tapahtumat järjestetään viranomais määräyksiä noudattaen. Mikäli varhaiskasvatusyksikkö tai lapsiryhmä määrätään karanteeniin, voidaan lasten hyvinvointia ja oppimista turvata etäyhteyksien avulla. (Opetushallitus 2021a.)

Tämän hetken tutkimustiedon mukaan lapset eivät ole aikuisia herkempiä sairastumaan koronavirusinfektioon. Suurin osa tartunnoista on todettu aikuisväestössä. Lasten suojaaminen infektoilta tapahtuu samoin kuin aikuisillakin. Tärkeimpinä pidetään hyvää käsi- ja yskimishygieniaa. Kontaktia koronavirukseen sairastuneisiin tulisi välttää. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021d.)

Eduskunta hyväksyi 28.5.2021 tartuntatautilain väliaikaisen säännösten jatkamisesta. Laki oli voimassa 1.7.2021–31.12.2021. Tartuntatautilaki säädettiin koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi ja näin myös varhaiskasvatuksen järjestäjät olivat velvollisia noudattamaan sitä. Pykälässä säädetään, että toiminnan järjestäjillä on velvollisuus huolehtia asiakkaiden käsienpesu- ja etäisyydenpitomahdollisuuksista sekä antaa tarvittavat toimintaohjeet tartuntojen

estämiseen. Tilojen ja pintojen puhdistusta tulee tehostaa. Tartuntalain mukaan päiväkodissa tiloihin kuuluvat sisätilojen lisäksi myös ulkoalueet. (Opetushallitus 2021a.)

Varhaiskasvatuksessa toimintaohjeet voidaan antaa esimerkiksi lasten kanssa keskustelemalla, kuvien avulla, tilojen merkinnöillä tai perheille jaettavilla ohjeilla. Toimintaohjeita voidaan myös tehdä esimerkiksi lasten kanssa askartelemalla, jolloin toteutetaan samalla varhaiskasvatussuunnitelmaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön täytyy ohjeistaa ja valvoa lapsille suunnattuja käsi-hygieniakäytänteitä. Huoltajia kannustetaan toimimaan ohjeistusten mukaisesti. Aluehallintovirasto ja kunta valvovat omien toimialueidensa tartuntatautilain määräämien ohjeiden ja rajoitusten noudattamista ja ne voivat halutessaan tarkastaa niiden toteutumista ja puuttua epäkohtiin. (Opetushallitus 2021b.)

6.3 Tutkimustietoa koronapandemian vaikutuksista varhaiskasvatukseen

Reunamo Education Research Oy:n (2020) kahdelle varhaiskasvatuksen opettajalle tehtyjen haastatteluiden mukaan poikkeustilanne on muuttanut varhaiskasvatuksen arkea, sillä lasten paikallaolo on vähentynyt huomattavasti. Ryhmäkokojen pienentyessä työntekijöiden vastuu on keventynyt, mutta vastavasti työnkuva on laajentunut. Ryhmiä on täytynyt yhdistää ja perustoimintaa on jouduttu merkittävästi muuttamaan poikkeustilanteen vuoksi.

Varhaiskasvatustoimintaa on jouduttu ulkoistamaan etäyhteyksien avulla niille lapsille, jotka ovat jääneet kotiin ja etätyöskentely on merkittävästi lisääntynyt erilaisten etäpalavereiden ja -kokousten myötä. Myös vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on muuttunut koronapandemian vallitessa. Poikkeustilanne on vaatinut paljon joustavuutta, mutta on myös tärkeää pitää tietyt arjen rutiinit varhaiskasvatuksessa samanlaisina kuin ennen. (Reunamo Education Research Oy 2020.)

Huhtikuussa 2020 toteutettiin tutkimus, jossa tutkittiin sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian jäsenten kokemuksia koronaviruspandemian aiheuttaneesta poikkeustilanteesta varhaiskasvatuksessa. Tutkimuk-

sessä selvitettiin talentialaisten näkemyksiä siitä, miten poikkeusaika on vaikuttanut varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointiin, työturvallisuuteen, asiakasperheisiin ja lapsiin. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ja kyselyyn vastasi 1047 varhaiskasvatuksen ammattihenkilöä. Tutkimustuloksista selviää, että yli puolet vastanneista oli ollut huolissaan muun muassa perheiden jaksamisesta, etätöiden ja lastenhoidon yhdistämisestä, varhaiskasvatuksen ulkopuolelle jäämisestä ja lasten tuen saamisesta, jotka ovat erityisen tai tehostetun tuen tarpeessa. (Ahonen & Pesonen 2020, 2–8.)

Eräässä kansainvälisessä tutkimuksessa tarkasteltiin Yhdysvaltojen ja useiden Latinalaisen Amerikan maiden varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksia koronapandemian aiheuttamista haasteista. Kvalitatiivinen tutkimus toteutettiin haastatteluna, jossa haastateltavat olivat 3–6-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen opettajia sekä julkisista että yksityisistä varhaiskasvatuksen yksiköistä. Tutkimustuloksista selviää, että kasvattajat ovat muun muassa huolissaan lasten ja perheiden jaksamisesta, kasvattajien työmäärän kasaantumisesta, julkisen ja yksityisen puolen resurssieroista ja etäopetusmateriaalien riittäväyydestä. (Atilas ym. 2021.)

7 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Työmme tarkoitus oli selvittää, miten koronaviruspandemia on vaikuttanut varhaiskasvattajien ja lasten huoltajien kokemusten mukaan eteläsavolaisen yksityisen päiväkodin arkeen. Tässä päiväkodissa asiakasperheitä oli 35. Tutkimme henkilökunnan ja asiakasperheiden kokemuksia.

Opinnäytetyön tavoite on tuottaa tietoa henkilökunnan ja asiakasperheiden kokemuksista koskien koronaviruspandemiaa ja sen aiheuttaman poikkeustilan vaikutuksista Etelä-Savossa sijaitsevan yksityisen päiväkodin toimintaan. Päiväkot voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia parantamaan toimintaansa mahdollisissa vastaavissa tilanteissa tulevaisuudessa.

Tutkimme myös, onko rajoitteiden mukana tullut jotain sellaista positiiviseksi katsottavaa vaikutusta, joka voisi jäädä päiväkodin arkeen myös rajoitteiden

poistuttua. Aineistonkeruumenetelminä käytimme yksilöhaastattelua ja kyselyä. Haastattelut toteutimme päiväkodin työntekijöille yksilöhaastatteluina. Kyselyt toteutimme Webropol-kyselytyökalulla. Kysely tehtiin päiväkodin huoltajille.

Opinnäytetyömme tutkimuksen pääkysymys on ”Millaisia koronaviruksen aiheuttamia poikkeustilanteen vaikutuksia kasvattajat ja asiakasperheet ovat kokeneet eteläsavolaisessa yksityisessä päiväkodissa”.

Tarkentavia alakysymyksiä ovat:

- 1) Miten kasvattajat ovat kokeneet poikkeustilan vaikuttaneen päiväkodin arkeen?
- 2) Miten kasvattajat ovat kokeneet poikkeustilan vaikuttaneen perheiden ja päiväkodin väliseen kommunikointiin?
- 3) Miten kasvattajat ovat kokeneet poikkeustilan vaikuttaneen perheiden ja yhteistyökumppaneiden väliseen yhteistyöhön?
- 4) Miten päiväkodin kasvattajat ovat kokeneet poikkeustilan vaikuttaneen työntekijöiden työn kuormittavuuteen?
- 5) Miten huoltajat ovat kokeneet poikkeustilan vaikuttaneen varhaiskasvatuksen arkeen ja yhteistyöhön päiväkodin kasvattajien kanssa?

8 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

8.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä: teemahaastattelu ja teemoittelu

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tutkimusote sisältää monia suuntauksia, tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä ja siinä pyritään ymmärtämään ilmiötä, jota tutkitaan. Kvalitatiivista tutkimusotetta käyttäessä tutkimus mahdollistaa monenlaiset ratkaisut ja erilaisuuden, sekä valinnanvapauden

kerätä aineistoa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.) Tutkimuksesamme kuvataan, miten työntekijät ja asiakasperheet kokivat koronan vaikutukset tässä kyseisessä päiväkodissa.

Ihmisten välistä merkitysten maailmaa tarkastellaan laadullisen tutkimusmenetelmän avulla. Merkitykset näkyvät suhteina, jotka muodostavat merkityskokonaisuuksia. Merkityskokonaisuudet näkyvät puolestaan ihmisestä lähtöisin ja ihmisiin päätyvinä tapahtumina, kuten esimerkiksi ajatuksina, toimintana, yhteiskunnan rakenteina ja päämäärien asettamisina. Laadullisen menetelmän tavoitteena on saada selville ihmisten ajatukset heidän koetusta todellisuudestaan. Nämä ajatukset ja kokemukset ovat tärkeitä ja merkityksellisiä. (Vilkkä 2015, 118.)

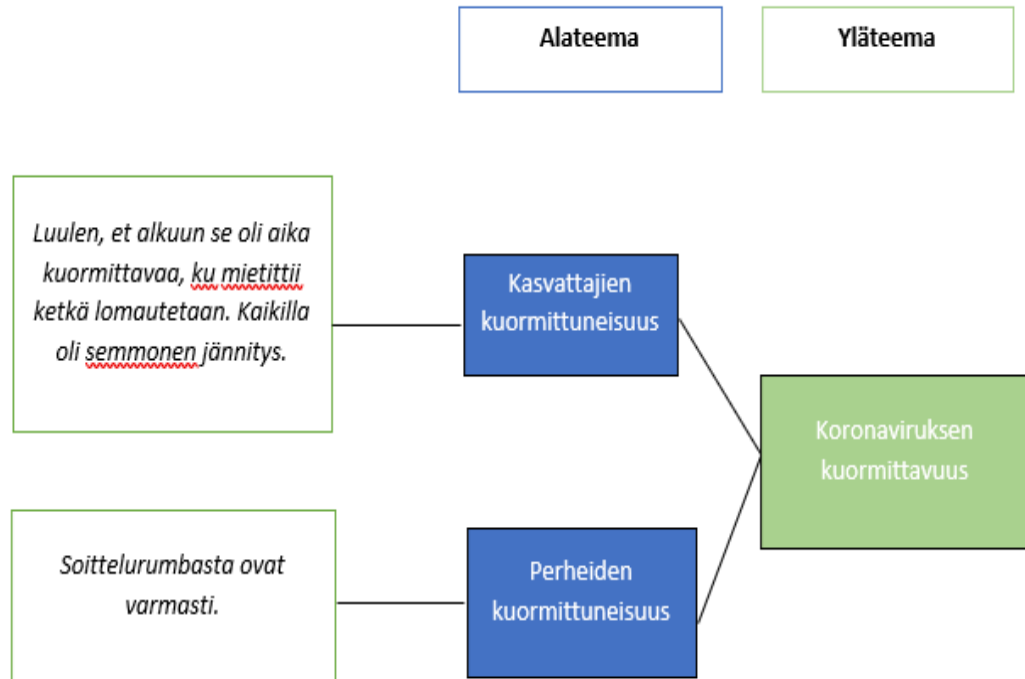
Laadullisessa tutkimuksessa aineisto voidaan kerätä monella eri tavalla. Laadulliseksi tutkimusaineistoksi kelpaavat esimerkiksi ihmisen puhe, esineet, dokumenttiaineistot, kuva- ja tekstiaineistot, elämäkerrat, päiväkirjat, arkistomateriaali, sanomalehdet, kirjeet, valokuvat ja monimediatuotteet. Usein aineistomateriaali kerätään ihmisten puheena eli haastattelun avulla. Tutkimushaastattelussa on valittu tarkoitus tutkimuksen mukaisesti ja näin haastattelussa on kyse järjestelmällisesti tiedonkeruusta. Kvalitatiivisen tutkimus-haastattelumuotoja ovat teemahaastattelu, lomakehaastattelu ja avoin haastattelu. Haastattelu voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmähaastatteluna. (Vilkkä 2015, 122–123.)

Haastattelumme työntekijöille oli teemahaastattelu. Tämä tarkoittaa, ettei haastattelu etene tarkasti ja yksityiskohtaisesti vain teemojen mukaisesti, vaan joustavasti hieman väljemmin. Aihepiiri kaikille haastateltaville on sama, mutta eteneminen jokaisessa haastattelussa on joustava. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Teimme haastatteluun teemat (liite 1) ja listasimme itsellemme apukysymyksiä, joita käytimme tarvittaessa. Toteutimme haastattelut yksilöhaastatteluina ja nauhoitimme ne puhelimitse. Nauhoituksesta kerroimme haastateltaville etukäteen. Haastatteluun osallistui yhteensä seitsemän työntekijää.

Puolistrukturoidussa haastattelussa eli teemahaastattelussa edetään tiettyjen, etukäteen valittujen teemojen mukaisesti. Teemoihin valitaan tarkentavia kysymyksiä tutkimustehtävästä tai ongelmanasettelusta. Teemahaastattelun teemat valikoidaan tutkimuksen viitekehyksen mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Haastattelumme teemat valitsimme tutkimuskysymysten perusteella siten, että saimme haastatteluista vastauksia valitsemiimme tutkimuskysymyksiin.

Jotta tutkimusaineistoa voidaan analysoida, se tulee muuttaa tekstimuotoon, mitä kutsutaan litteroinniksi. Litterointi auttaa tutkimustulosten analysoinnissa eli aineiston läpikäynnissä, luokittelussa ja ryhmittelyssä. (Vilkkä 2015, 137.) Litteroimme työntekijöille tekemämme haastattelut lähes sanasta sanaan. Joitakin täysin aiheeseen kuulumattomia lausahduksia jätimme pois. Aineiston litteroinnin jälkeen poistimme nauhoitetut tiedostot asiaan kuuluvalla tavalla.

Haastatteluaineiston analysointiteknikaksi valitsimme teemoittelun. Teemahaastatteluaineiston analysoimisessa on luontevaa käyttää teemoittelua ja joskus teemat muistuttavat haastattelurungossa olevia teemoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Haastatteluaineisto pilkottiin ja ryhmiteltiin eri teemoihin. Huomasimme, että samoja teemoja on myös haastattelurungossa. Neljäksi pääteemaksi muodostuivat päiväkodin arki, yhteistyö kodin ja muiden toimijoiden kanssa, poikkeusajan kuormittavuus ja tulevaisuus. Analysoinnissa käytimme apuna värikoodeja, jotta saimme teemat eroteltua toisistaan. Seuraavassa kuvassa esitellään analyysiesimerkki (kuva 1).

Kuva 1. Analyysiesimerkki teemoittelusta

8.2 Määrällinen tutkimusmenetelmä: kyselytutkimus

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä tarkoittaa tutkimustapaa, jossa tiedon tarkastelu tapahtuu numeerisesti. Tutkittavien asioiden ominaisuuksia kuvaillaan numeroiden avulla. Kvantitatiivisessa menetelmässä tutkimustieto saadaan numeroina ja se vastaa kysymyksiin, kuinka moni, kuinka usein ja kuinka paljon. (Vilkka 2007, 14.) Työssämme käytettiin myös tätä menetelmää, sillä käytimme huoltajille suunnatussa kyselyssä myös suljettuja kysymyksiä.

Vaikka kysymykset esitetään sanoin, tulokset tuodaan ilmi numeerisesti. Yhdessä tutkimuksessa voidaan käyttää kahta eri tutkimustapaa, sekä määrällistä että laadullista. Sanalliset vastaukset voidaan analysoida laadullisilla menetelmillä. Strukturoiduista kysymyksistä saadut tulokset analysoidaan määrällisillä menetelmillä. (Vehkalahti 2019.)

Kyselylomaketta on pidetty erityisenä aineistonkeruumenetelmänä jo 1930-luvulta lähtien. Perinteisin kyselymenetelmä on paperiversiona toteutettu kysely, mutta nykyisin käytetään paljon myös sähköisiä kyselyitä. Sähköinen kysely

voidaan toteuttaa esimerkiksi sähköpostin välityksellä tai sähköisiä kyselyalustoja hyödyntäen. Kyselyä laadittaessa tulee olla huolellinen. Kysymykset tulisi muotoilla niin, että tutkija ja vastaaja ajattelevat samalla tavalla, muutoin tulokset vääristyvät. Sanamuodoissa ja lauserakenteissa tulee olla tarkka, kysymykset selkeitä eivätkä ne saa olla johdattelevia. (Valli 2018, 92–93.)

Kyselylomakkeessa voidaan käyttää eri tapoja asian kysymiseen. Kyselyssä voi olla kysymyksiä valmiilla vastausvaihtoehdoilla, avoimia kysymyksiä tai järjestysasteikkoisia kysymyksiä. Erilaisia järjestysasteikkoisia mittaustapoja ovat muun muassa sementtinen differentiaali, Likertin asteikko, VAS-mittari, yksisuuntainen intensiivisyysasteikko ja Flechen asteikko. (Valli 2018, 106.) Opin-
näytetyömme huoltajille suunnatussa kyselyssä käytimme valmiita vastausvaihtoehtoja, Likertin asteikkoa ja avoimia kysymyksiä (liite 2).

9 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISET NÄKÖKOHDAT

Tutkimuksessa eettiset kysymykset tarkoittavat niitä ratkaisuja, joita tutkija on joutunut tekemään koko tutkimusprosessin ajan. Tutkijan on mietittävä esimerkiksi sitä, voiko kaikkea tutkia, miten toteuttaa tieteellisen käytännön mukainen tutkimus tai mitä erityistä huomioitavaa on, kun tutkitaan ihmistä? Eettiset kysymykset voidaan jakaa kahtia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.)

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa käytetään sanoja reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti ja validiteetti käsitteitä saatetaan myös soveltaa laadullisen tutkimuksen arvioinnissa. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa otetaan huomioon ne tietyt arvot ja normit, joihin tutkimuksen tulee pykiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.)

Laadullisen tutkimuksen toteutusta ja luotettavuutta ei voida tarkoin erotella toisistaan. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa suurin luotettavuustekijä on tutkija itse ja hänen luotettavuutensa. Arvioinnissa pääkohteena ovat tutkijan tekemät valinnat, teot ja ratkaisut. Tutkijan tulee itse arvioida jokaista tekemäänsä valintaa luotettavuuden näkökulmasta. Luotettavuuden arviointia tuleekin siis tehdä jatkuvasti suhteessa analyysitapaan, teoriaan, tutkimusaineiston luokitteluun, tulkintaan, johtopäätöksiin ja tuloksiin. (Vilkka 2015, 196–197.)

Meidän työssämme oli pohdittava eettisesti, miten hyvin voimme tutkia huoltajien ja työntekijöiden mielipiteitä. Meidän oli pyrittävä muodostamaan kysymykset niin, että niihin voi saada selkeät vastaukset, joissa meidän ei tarvinnut käyttää omaa tulkintaa, jolloin vastaukset pysyivät mahdollisimman luotettavina. Tätä kutsutaan operationalisoimiseksi ja se tarkoittaa teoreettisten käsitteiden muuttamista empiirisesti mitattavaan muotoon (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Meidän oli myös muistettava tutkimuksessamme, että pyrimme kokoamaan vanhempien mielipiteet puolueettomasti ja osattava vastaanottaa kaikenlainen palaute. Tämä vaati meiltä erityistä tarkkuutta siinä, kuinka muodostimme kyselyn, että saisimme mahdollisimman suuren otannan, eli suurin osa huoltajista vastaisi kyselyymme.

10 TULOKSET

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyömme tuloksia. Ensimmäisessä alaluvussa kerrotaan päiväkodin henkilökunnalle suunnattujen haastatteluiden tulokset. Toisessa alaluvussa kootaan yhteen asiakasperheille suunnattujen kyselyiden tulokset.

10.1 Varhaiskasvattajien kokemukset koronaepidemian aiheuttamista vaikutuksista päiväkotityössä

Haastateltavina oli yksi varhaiskasvatuksen opettaja, viisi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja päiväkodinjohtaja. Haastatteluista tuli esille neljä eri pääteemaa. Teemat ovat päiväkodin arki, yhteistyö kodin ja muiden toimijoiden kanssa, koronaviruksen kuormittavuus ja tulevaisuus. Tässä kappaleessa käymme ne teema teemalta läpi.

Kaikki haastateltavat toivat samanlaisia ajatuksia ilmi siitä, miten ovat kokeneet koronan vaikutukset päiväkodin arkeen. Lapsiryhmiä oli jouduttu jakamaan pienempiin osiin ja toimintoja oli jouduttu jättämään pois. Esimerkiksi juhlia tai vanhempainiltoja ei voitu järjestää. Myös lasten vastaanotto aamuisin tehtiin eri tavalla kuin ennen.

Hygieniakäytänteiden tehostaminen vaikutti haastateltavien mukaan päiväkodin arkeen. Käsienpesuja lisättiin ja ruokailutilanteiden hygieniaan panostettiin entistä enemmän. Myös maskien ja käsidesien käyttö tulee ilmi lähes jokaisen haastateltavan vastauksista. Päiväkodin arkeen on tullut lisätyötä ja henkilökunnan mielestä lelujen pesu ja muut siivoustyöt kuormittivat päiväkodin arkea huomattavasti.

Hygieniaa lisättiin, mentiin yli omien työnkuvien.

Kaksi haastateltavaa toi ilmi, että arjessa tunnettiin paljon epävarmuutta sairastapauksissa. Haastateltavien mielestä oli vaikea arvioida, milloin lapsi on päiväkotikuntainen ja milloin lapsi tulisi jättää kotiin. Henkilökunnan mielestä myös vanhemmilla oli hankaluutta arvioida lapsen päiväkotikuntoisuutta.

Koronapandemian alussa tulleet lomautukset ja henkilökunnan poissaolot koettiin kuormittavana arjessa. Työntekijöitä oli vähemmän ja työtä enemmän. Päiväkodin johtaja kertoi, että arki työllisti enemmän, koska lapsille piti laittaa myös Wilma-järjestelmän kautta tehtäviä koteihin.

Yhteistyö kodin ja muiden toimijoiden kanssa

Suurin osa haastateltavista toi esille samoja asioita, miten poikkeusaika muutti vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Tiedotus huoltajille hoidettiin paperisilla tiedotteilla ja sähköisessä varhaiskasvatusjärjestelmä Päikyssä. Yksi haastateltava kertoi, että vanhemmilta oli tullut palautetta, että tiedotusta olisi kaivattu myös Facebookin kautta. Tähän ei kuitenkaan henkilökunnan aikaresurssit riittäneet. Kaiken kaikkiaan kuitenkin henkilökunnan mielestä huoltajat ovat olleet todella ymmärtäviäisiä.

Vanhempainiltoja ei voitu järjestää ja kohtaamiset huoltajien kanssa jäi vähäiseksi ja liian nopeasti tapahtuviksi. Vasut hoidettiin puhelimitse, mikä tuntui useasta haastateltavasta hankalammalta kuin kasvotusten keskustelu. Yksi haastatteluun osallistuneista oli kuitenkin täysin eri mieltä muiden kanssa yhteistyön hankaluudesta. Hänen mukaansa puhelimitse pystyi hoitamaan kaikki asiat huoltajien kanssa, kuten ennenkin.

Siis joo, tietty vanhempainillat on jääny pois. Ja sitten ne kohtaukset on niin nopeita. Ku ne lapset vaan tuuaa ja haetaan vaan ovelta.

Yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävään yhteistyöhön poikkeusaika on vaikuttanut haastateltavien mukaan suurimmilta osin negatiivisesti. Haastattelussa mainittiin muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajat, seurakunnan työntekijät ja toimintaterapeutit, jotka eivät päässeet päiväkodille lasten kanssa toimimaan. Yhteistyötä etäohjauksena pidettiin hankalampana. Myöskään muita ulkopuolisia vierailijoita ei saanut käydä. Ainoana positiivisena vaikutuksena eräs vastaajista toi esille palaverien napakoitumisen etäyhteyksien ansiosta.

Koronaviruksen kuormittavuus

Koronavirus ja sen aiheuttama poikkeusaika kuormitti haastateltavien mukaan niin työntekijöitä kuin asiakasperheitäkin. Useampi mainitsi aikuisten sairauspoissaolot ja koronavirustesteissä käymisen kuormittaviksi tekijöiksi. Osa tunsi syyllisyyden tunteita omista poissaoloistaan. Myös korona-ajan alun työntekijöiden lomautukset tuntuivat kuormittavan koko työyhteisöä. Eräs haastatelluista mainitsee epätietoisuuden ja sijaisten hankkimisen kuormittavuustekijöiksi. Kokonaisuudessaan korona-aikaa henkilökunta kuvailee henkisesti kuormittavaksi ajaksi.

Poissaolot kuormittaa koko taloa.

Perheiden kuormittuneisuus näkyi negatiivisena palautteena ja epätietoisuutena, milloin lapsen voi ja saa tuoda hoitoon. Myös muut tartuntataudit kuormittivat haastateltavien mukaan perheitä. Perheitä jouduttiin informoimaan paljon puhelimen välityksellä, mikä vaikutti osaltaan kuormittavuuteen.

Erityisesti huomaa, että perheitä kuormittaa, että jos lapsella on flunssan oireita eikä voi tuoda hoitoon.

Tulevaisuuden näkymät haastateltavien mukaan

Haastatteluissa keskusteltiin myös pandemian aiheuttamista vaikutuksista tulevaisuuden näkökulmasta. Haastatteluista havaittiin myös positiivisia asioita,

joita haastateltavat toivoisivat jäävän elämään arkeen ja jotka toimisivat myös tulevaisuudessa vastaavan poikkeustilanteen sattuessa. Lähes kaikki toivoivat, että hygieenisuus ja käsienpesuun liittyvät rutiinit tulisivat jatkumaan. Myös sen kasvattajat kertoivat positiiviseksi asiaksi, että pienistäkin oireista jäädään kotiin, niin lapset kuin aikuisetkin. Näin poissaolot ja tautiaallot jäävät huomattavasti lyhyemmiksi. Sähköistä viestintää toivottiin myös tulevaisuuteen. Teams-palavereiden hyödyntämistä jatkossa pidettiin niin ikään tärkeänä.

Yhteyksien pitäminen, moniammatillinen yhteistyö, et ei välttämättä tarvii olla face to face.

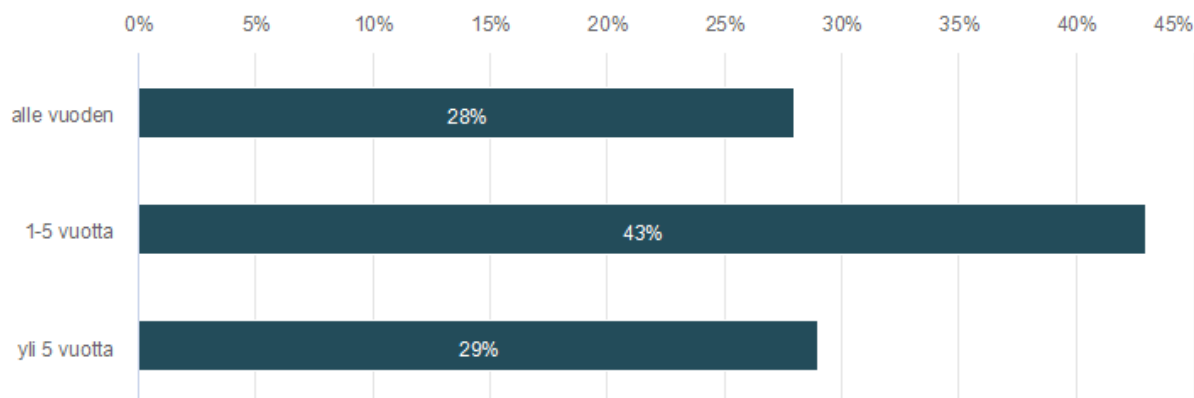
Negatiivisia seikkoja, joihin kasvattajat toivoivat parannusta vastaavan poikkeustilanteen sattuessa, tuli selkeästi esille kaksi. Toivottiin huomattavasti selkeämpää tiedotusta ja selkeämpiä ohjeita. Esimerkiksi ohjeet siitä, millä oireilla lapsi saa olla hoidossa. Lisäksi kasvattajat toivoivat parannusta henkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen vastaavassa tilanteessa. Eräs haastateltava toivoisi taloon tiedotusvastaavaa ja ylemmän johdon selkeämpiä toimia.

Kaikki lähtee siitä, että tieto lähtisi mahdollisimman nopeasti. Selkeämmät ja hyvät ohjeistukset. Henkiseen hyvinvointiin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota kaikkien osalta.

10.2 Huoltajien kokemukset poikkeustilan vaikeuksista varhaiskasvatuksen arkeen ja yhteistyöhön päiväkodin kasvattajien kanssa

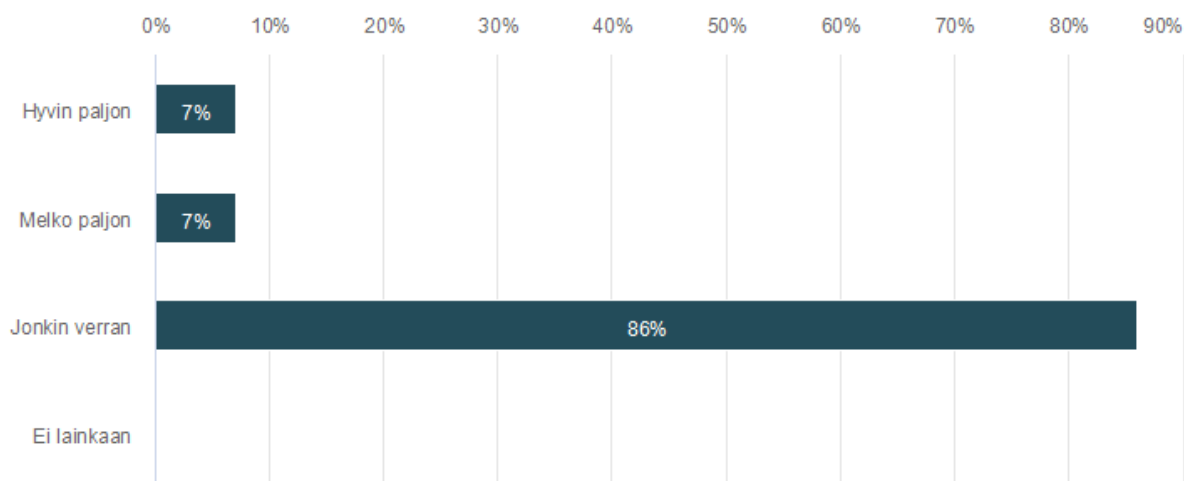
Laadimme kyselyn huoltajille, minkä tarkoituksena oli selvittää heidän kokemuksiaan korona-ajan varhaiskasvatuksen vaikutuksista päiväkodissa. Päiväkodissa oli kyselyn aikaan 35 asiakasperhettä, joista 14 perheestä vastattiin kyselyyn. Kyselyn vastausprosentti oli siis 40 %. Osalla perheistä on päiväkodissa useampia lapsia. Taustatietoina kysyimme huoltajien iän, sukupuolen ja asiakkuuden keston kyseisessä päiväkodissa. Kuvasta 2 nähdään päiväkodin asiakkaiden asiakasperheiden asiakkuuksien kestot. Vastanneiden perheiden asiakkuus on kestänyt alle vuoden 28 %, joka tarkoittaa neljä vastaajaa. Asiakkuus on kestänyt 1–5 vuotta 43 % vastaajista, eli kuudella perheellä. Yli viisi vuotta asiakkuus on kestänyt 29 % vastaajista, eli neljällä perheellä. Suurin osa vastaajista on ollut päiväkodin asiakasperheenä 1–5 vuotta. Vastaajista

puolet ovat iältään 26–35-vuotiaita ja puolet yli 35-vuotiaita. Vastaajista 86 % eli 12 on naisia ja 14 % eli kaksi on miehiä.

Kuva 2. Päiväkodin asiakasperheiden asiakkuuden kesto (N=14).

Koronapandemian vaikutukset päiväkodin varhaiskasvatukseen huoltajien kokemuksen mukaan

Kuva 3. Koronapandemian vaikutukset asiakasperheiden mielestä varhaiskasvatukseen (N=14).

Kuva 3 osoittaa kuinka huoltajat vastasivat kysymykseen koronapandemian vaikutuksesta päiväkodin varhaiskasvatukseen. Vastausvaihtoehtoon ”Hyvin paljon” vastasi 7 %, ”Melko paljon” 7 %, ”Jonkin verran” 86 % ja vastausvaihtoehtoon ”Ei lainkaan” ei vastannut yksikään kyselyyn vastannut huoltaja.

Kyselyn viidennessä kysymyksessä kysyimme huoltajilta useampia eri kysymyksiä koskien koronapandemian vaikutuksia päiväkodin ja kodin välillä.

Huoltajat valitsivat mielipidettään parhaiten kuvaavan vaihtoehdon ”Olen täysin eri mieltä” ja ”Olen täysin samaa mieltä” tai näiden väliltä. Lisäksi vanhemmat perustelivat jokaisen vastauksen. Taulukossa 1 on kuvattu vastaukset kysymyksiimme.

Taulukko 1. Kyselyn vastausprosentteja.

	Olen täysin eri mieltä	Olen joks eenkin eri mieltä	En ole eri enkä samaa mieltä	Olen jokseenkin samaa mieltä	Olen täysin samaa mieltä	Keskiarvo	Median
Olen ollut tyytyväinen varhaiskasvatukseen päiväkodissa ennen koronapandemiaa. Perustele vastauksesi.	14,3%	0,0%	14,3%	28,6%	42,8%	3,9	4,0
Koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot ovat vaikuttaneet tyytyväisyyteeni päiväkodin varhaiskasvatukseen. Kuvaile, miten?	35,7%	28,6%	14,3%	21,4%	0,0%	2,2	2,0
Olen kokenut korona-ajan vaikutukset varhaiskasvatuksessa kuormittavan perhettämme. Kuvaile, miksi?	28,6%	14,3%	21,4%	35,7%	0,0%	2,6	3,0
Päiväkodissa on mielestäni huomioitu riittävästi koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot. Perustele vastauksesi.	7,2%	14,3%	7,1%	21,4%	50,0%	3,9	4,5
Päiväkoti on mielestäni tiedottanut riittävästi koronatilanteesta ja sen mukana tuomista muutoksista. Perustele vastauksesi.	7,1%	28,6%	7,1%	42,9%	14,3%	3,3	4,0
Päiväkoti on pysynyt antamis- ja ohjeistuksissa. Perustele vastauksesi.	7,1%	14,3%	0,0%	28,6%	50,0%	4,0	4,5
Päiväkodin antamia ohjeistuksia on ollut helppo noudattaa. Perustele vastauksesi.	0,0%	28,6%	7,1%	14,3%	50,0%	3,9	4,5
Koronapandemia on vaikuttanut huoltajien ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Kuvaile, miten?	14,3%	21,4%	14,3%	50,0%	0,0%	3,0	3,5
Päiväkoti on pystynyt tarjoamaan kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta koronatilanteesta huolimatta (esimerkiksi tarvittavat varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut, puhe/toimintaterapiaa). Perustele vastauksesi.	14,3%	7,1%	28,6%	7,1%	42,9%	3,6	3,5

Kysyimme ensimmäiseksi huoltajien tyytyväisyyttä päiväkodin varhaiskasvatukseen ennen koronapandemian alkamista. Vastaajista 14,3 % on ollut täysin eri mieltä tyytyväisyydestään ennen koronapandemiaa. Vastaajista 14,3 % ei ole ollut eri mieltä eikä samaa mieltä ja vastaajista 28,6 % on ollut jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 42,8 % on ollut täysin samaa mieltä kysymyksen väittämän kanssa.

Vanhemmilla oli mahdollisuus perustella väittämää avoimella vastauksella, ja kaikki olivat avoimissa vastauksissa tyytyväisiä päiväkodin toimintaan ja sen ilmapiiriin. Vain yksi vastaaja kertoi, ettei ollut asiakkaana ennen pandemiaa:

Hyvä ja asiantunteva henkilökunta, asiat toimivat ja lapset viihtyivät. Mielekästä ja kehittävää ohjelmaa lapsille. (V1)

Emme olleet asiakkaana ennen pandemiaa. (V3)

Toisessa kysymyksessä kysyimme ovatko koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot vaikuttaneet tyytyväisyyteen päiväkodin varhaiskasvatuksessa. Vastaajista 35,7 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 28,6 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 14,3 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 21,4 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 0 % vastaajista oli täysin samaa mieltä. Väittämän keskiarvo on "Olen jokseenkin eri mieltä". Vanhemmat kuvailivat avoimessa vastausvaihtoehdossa, ettei koronapandemia ole vaikuttanut tyytyväisyyteen, lukuun ottamatta yhtä vastausta, jossa kerrottiin ohjatun toiminnan vähentyneen:

Toiminta on ollut poikkeusoloissa huolimatta laadukasta. En ole kokenut siinä poikkeavuutta. Lapsemme on aina ollut tervetullut päiväkotiin. (V5)

Tuntuu että ohjattua toimintaa on ollut vähemmän. (V6)

Kolmanneksi kysyimme huoltajien mielipidettä siihen, onko korona-ajan vaikutukset varhaiskasvatuksessa kuormittaneet perhettä. Vastaajista 28,6 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 14,3 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 21,4

% ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 35,7 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 0 % vastaajista oli täysin samaa mieltä.

Avoimissa vastauksissa nousi hankaluus arvioida lapsen sairastumisoireita, sekä kuulumisten vähentymisen myötä kodin ja päiväkodin yhteyden heikentymistä:

Mahdollisten sairastumisoireiden arvioiminen (voiko lapsen viedä hoitoon) on ollut ajoittain kuormittavaa. (V1)

Kuormittavaksi olen kokenut haku- ja tuontitilanteiden ajallisen vähenemisen. Tärkeiden kuulumisten ja muutoin ajatusten vaihto on vähentynyt valtakunnallisten ohjeistuksen vuoksi. Linkki perheen ja päiväkodin välillä on merkittävä, joten koen yhteyden erääntyneen. (V5)

Eipä tässäkään paljoa vaikutuksia, mutta hieman haasteita tuonut se, että ei tiedä mitä tavaroita/vaatteita päiväkodilla on ja mitä taas kotona. Tämä siis siksi kun ei pääse käymään säännöllisesti eteisessä. (V6)

Kysymykseen, onko päiväkodissa huomioitu riittävästi koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot, 7,2 % vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajista 14,3 % vastaajista oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 7,1 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 21,4 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 50 % vastaajista oli täysin samaa mieltä.

Suurin osa oli sitä mieltä, että päiväkotitoiminta on huomioinut poikkeusolot ja olivat tyytyväisiä muun muassa turvaväleihin, maskien käyttöön, hygienian tehostamiseen ja yhteisten kokoontumisten perumiseen. Parannusta toivottiin yhteydenpitoon ja kuulumisten kyselyyn:

Hygienian tehostaminen, vanhempien sisäänkäynnin rajoittaminen, maskit ym. ja tapahtumien peruminen ovat olleet sopivia toimia. (V8)

Olisiko ollut keinoja vanhempien huomioimiseen enemmän kyselyn kuulumisia eri tavoin? Poikkeusolot on muutoin huomioitu ja niitä on noudatettu tarkasti. (V13)

Viidennessä kysymyksessä kysyimme, onko päiväkotitoiminta tiedottanut huoltajien mielestä riittävästi koronatilanteesta ja sen mukana tuomista muutoksista. Vastaajista 7,1 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 28,6 % oli jokseenkin eri

mieltä. Vastaajista 7,1 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 42,9 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 14,3 % vastaajista oli täysin samaa mieltä. Väittämän keskiarvo oli ”Ei samaa eikä eri mieltä”. Perusteluissa esille nousi, että tilanne on lähtökohtaisesti vaikea, mutta päiväkotitoiminta on hoitanut tilanteen hyvin. Huoltajien mielestä epäselvyyttä oli myös muun muassa siinä, saako he esimerkiksi hakea lapsensa sisältä tai ovatko edelliset ohjeet voimassa, vaikka tilanne olisi rauhoittunut.

Tilanteen hankaluuteen, ylemmältä tasolta tulevien ohjeiden sekavuuteen peilaten aivan riittävän hyvin. (V1)

Tilanteen muuttuessa on ollut epäselvää, saako huoltaja esim. käydä hakemassa lapsen sisältä. (V7)

Kuudennessa kysymyksessä kysyimme huoltajilta, onko päiväkotitoiminta pysynyt heidän mielestään antamissaan ohjeistuksissa. Vastaajista 7,1 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 14,3 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 28,6 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 50 % vastaajista oli täysin samaa mieltä. Kysymyksen keskiarvo oli ”Olen jokseenkin samaa mieltä”. Avoimessa kohdassa annoimme huoltajien perustella valitsemaansa väittämää. Kaksi neljästä oli sitä mieltä, että annetuissa ohjeistuksissa oli pysytty. Kahdessa vastauksessa neljästä kerrottiin ohjeistuksen epäselvyydestä, esimerkiksi tavaroiden hakuun sisätiloista, vaikka huoltajat eivät ohjeistuksen mukaan sisälle saisi mennä:

On toimittu ohjeiden mukaan. Pientä joustoa on tehty pienten lasten kohdalla, jonka olen kokenut inhimillisenä kohtaamisena. Empaattisuutta lapsia kohtaan tarvitaan erityisen paljon poikkeusoloissa. (V3)

Virallinen ohje ollut, että aikuisia ei sisälle, mutta esim. lapsen tavaroita on kuitenkin pitänyt hakea sieltä. (V4)

Seitsemännessä kysymyksessä kysyimme, onko huoltajien ollut helppo noudattaa annettuja ohjeita. Vastaajista 28,6 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 7,1 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 14,3 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 50 % vastaajista oli täysin samaa mieltä. Kysymyksen keskiarvo oli ”Olen jokseenkin samaa mieltä”. Perusteluihin vastasi kuusi huoltajaa. Vastauksissa ilmeni tyytyväisyys ohjeiden selkeyteen ja toimivuuteen:

Toimivia ja selkeitä ohjeita. (V1)

Ohjeiden tulisi olla selkeitä, eikä niissä saa olla tulkinnan varaa.
(V3)

Kahdeksannessa kysymyksessä kysyimme huoltajien mielipidettä siitä, onko koronapandemia vaikuttanut huoltajien ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Vastaajista 14,3 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 21,4 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 14,3 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 50 % oli jokseenkin samaa mieltä ja 0 % vastaajista oli täysin samaa mieltä. Kysymyksen keskiarvo oli "En ole eri, enkä samaa mieltä". Vanhemmat saivat kuvailla, mikäli ovat kokeneet koronapandemian vaikuttaneen yhteistyöhön. Avoimeen vastausvaihtoehtoon vastasi kuusi huoltajaa. Vanhempainiltojen pois jäämisen harmillisuus nousi esille kolmessa vastauksessa. Kontakti päiväkodin ja kodin välillä on koettu vähentyneen, mutta yhteistyön silti toimineen hyvin:

Yhteistyötä on tehty vähemmän. Tuntuu että se on jäänyt itselle päälle. Toisia vanhempainiltoja ei ole ollut, jolloin tutustuminen on jäänyt vähiin.
(V4)

Yhteistyö toiminut hyvin. (V3)

Yhdeksäs kysymys koski sitä, onko päiväkotipalvelut pystyneet tarjoamaan kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta, sisältäen muun muassa tarvittavat varhaiskasvatuksen erityisopettajan tai puhe- ja toimintaterapian palvelut koronatilanteesta huolimatta. Vastaajista 14,3 % oli täysin eri mieltä. Vastaajista 7,1 % oli jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 28,6 % ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajista 7,1 % oli jokseenkin samaa mieltä ja vastaajista 42,9 % oli täysin samaa mieltä. Kysymyksen keskiarvo oli "Jokseenkin samaa mieltä". Vanhemmat perustelivat vastauksiaan avoimessa kohdassa siten, että he ovat kokeneet päiväkodin pystyneen tarjoamaan kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta koronapandemiasta huolimatta:

Varhaiskasvatus on ollut lapselleni laadukasta. (V5)

Nämä sujuneet erinomaisesti. (V6)

Huoltajien kokemukset poikkeustilanteiden kehittämiseksi tulevaisuudessa

Kyselyssämme oli kaksi avointa kysymystä ja kumpaankin avoimeen kysymykseen 14 huoltajasta vastasi 12. Tämä tarkoittaa, että kysymysten vastausprosentti oli 85,71 %. Ensimmäinen kysymys oli ”Voisiko päiväkotitehdä jotakin toisin varmistaakseen turvallisen varhaiskasvatuksen vastavassa mahdollisessa poikkeustilassa?”. Kysymys oli pakollinen, joten saimme kaikilta 14 vastaajalta vastauksen. Kaksi heistä vastasi kysymykseen viivalla, joten he eivät ottaneet kysymykseen kantaa. Kaksi vastaajista ei osannut sanoa voisiko päiväkodin tehdä jotakin toisin. Kahden vastaajan mielestä päiväkotitehdä ei voisi tehdä mitään toisin, ja toinen heistä perusteli vastausta sillä, että päiväkotitehdä on toiminut ulkopuolisten tahojen määräämällä tavalla.

Vanhemmilta nousi toiveiksi parempi tiedotus, parempi yhteydenpito huoltajiin, kuten kuulumisten kysely ja arjesta kertominen. Käytännön järjestelyihin liittyvistä toiveista huoltajilta nousi esille selkeä ohjeistus, esimerkiksi oveen laitettu lappu, milloin sisälle saa tulla ja milloin ei. Muutaman vanhemman mielestä oli hankalaa, että heidän piti hakea itse sisältä lapsen reppu, mutta silti päiväkodissa oli kieltä siitä, ettei vanhemmat saisi mennä sisätiloihin. Lisäksi toivottiin, että jokainen henkilökunnan jäsen olisi tietoinen ajankohtaisista ohjeistuksista ja osaisi kertoa niistä kohtaamistilanteissa huoltajille heidän sitä kysyessä.

Kolme kyselyyn vastannutta huoltajaa oli täysin tyytyväisiä korona-ajan varhaiskasvatukseen, eikä kokenut, että päiväkotitehdä toimia toisin missään asiassa. Yhdessä vastauksessa todettiin, että parantamisen varaa olisi, mutta ”En tiedä mitä”.

Toinen avoin kysymyksemme oli ”Kerro vielä vapaasti, missä mielestäsi päiväkotitehdä on onnistunut ja missä päiväkodilla olisi parantamisen varaa liittyen vallitsevaan koronatilanteeseen ja siihen liittyviin tiedottamisiin, rajoitteisiin ja muutoksiin”. Kysymys oli pakollinen, joten saimme kaikilta 14 huoltajalta vastauksen. Kaksi jätti vastaukseksi viivan ja yksi ”En osaa sanoa”.

Huoltajien mielestä poikkeustilanne ei näkynyt lasten arjessa ja laadukas varhaiskasvatus toteutui ja oli onnistunutta. Kolmessa vastauksessa päiväkodin henkilökunta sai kiitosta siitä, miten päiväkotitoiminta on hoitanut poikkeusajan varhaiskasvatusta. Yleinen hygienia ja muun muassa käsidesin riittävyys oli hoidettu huoltajien mielestä hyvin.

Parantamisen varaa nähtiin erityisesti tiedottamisessa. Huoltajat toivoivat yhtä tiedotuskanavaa, esimerkiksi Facebookia tai päiväkodin käyttämää Päikky-sovellusta. Tiedotuksiin toivottiin myös selkeyttä, esimerkiksi selkeää linkkiä THL:n ohjeistuksiin. Huoltajat nostivat esille myös yhteydenpidon vähentymisen kodin ja päiväkodin välillä ja tämä harmitti heitä.

Vanhemmista oli hyvä asia, että päiväkodilla oli yhteinen tiukka linja sille, että sairaat lapset pysyvät kotona. Tämä oli vähentänyt myös yleistä sairastelua, mikä päiväkotikäisillä on hyvin yleistä. Yksi vanhempi mainitsi kuitenkin vastauksessaan, että on haastava tunnistaa, milloin lapsi on todellisesti kipeänä, sillä pienten lasten nenä saattaa vuotaa useammankin viikon.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tehtävä on selvittää, miten koronaviruspandemia on vaikuttanut varhaiskasvattajien ja lasten huoltajien kokemusten mukaan eteläsavolaisen yksityisen päiväkodin arkeen. Työn tavoite on tuottaa tietoa kokemuksista koronaviruspandemiaa ja sen aiheuttamaa poikkeustilannetta koskien. Työntekijöiden haastatteluiden ja huoltajien kyselyiden avulla haimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme, jotka olivat kokemuksia poikkeustilan vaikutuksista päiväkodin arkeen, työntekijöiden kokemukset poikkeustilan vaikutuksista perheiden ja päiväkodin yhteistyöhön, työntekijöiden kokemukset yhteistyökumppaneiden ja perheiden väliseen yhteistyöhön, työntekijöiden kokemuksia työn kuormittavuuteen sekä huoltajien kokemuksia poikkeustilan vaikutuksista varhaiskasvatuksen arkeen ja yhteistyöhön.

11.1 Kasvattajien kokemuksia poikkeusajan varhaiskasvatuksesta

Pitkittynyt poikkeusolon aika on kuormittanut niin varhaiskasvatusta kuin esiopetusta (Opetushallitus 2022b). Kasvattajien haastattelujen pohjalta nousi

esille jokaisen kokemukset korona-ajan kuormittavuudesta. Kuormittavuutta aiheutti erityisesti sairaspöissaolat ja sijaisten hankkiminen, mutta myös lisääntyneet työtehtävät hygienian korostuneisuuden vuoksi, aiheutti kuormittuneisuutta. Työntekijöille tuli lisätyötä siivouksesta, lelujen pesemisestä ja hygienian huolehtimisesta. Lisätyötä koettiin myös tuovan se, että osa työntekijöistä lomautettiin korona-ajan alkaessa ja työtehtävät jakautuivat lomauttamattomien työntekijöiden vastuulle. Korona-aika toi myös lisätoita muun muassa kotiin jäävien lasten kotitehtävien lähettämisestä.

Epidemia-aikana tulisi panostaa siihen, ettei tartunnat leviäisi ja niitä voisi ennaltaehkäistä. Tässä tilanteessa tulee varmistaa terveydenhuoltoviranomaisten ohjeistukset ja niiden käyttöönotto ja noudattaminen. Tällä tavalla pandemian leviämistä voi hidastaa. (Opetushallitus 2020b.) Haastateltavat kasvattajat tiesivät mihin korona-ajan ohjeistukset ja rajoitteet perustuivat, mutta silti he toivoivat ylemmältä johtoportaalta selkeämpiä käytännön ohjeita. Kuormittavuutta lisäsi se, että työntekijöiden oli hankala arvioida, onko lapsi päiväkotikuntoinen. Lisää haastetta tähän toi kasvattajien mielestä se, että myös vanhemmilla oli hankaluutta arvioida lastensa päiväkotikuntoisuutta.

Varhaiskasvattajien mielestä heillä oli haasteita yhteistyössä kodin kanssa. Tiedotus huoltajille tuntui heistä kuormittavalta, sillä ohjeistukset muuttuivat jatkuvasti ja niistä oli hankala pysyä itse ajan tasalla ja viestiä tietoa huoltajille. Juhlien ja vanhempainiltojen pois jääminen aiheutti kohtaamisten vähentymistä huoltajien kanssa. Lisäksi kasvattajat kertoivat, että haku- ja tuontitilanteet muuttuivat lyhyiksi kohtaamisiksi, joissa ei ehtinyt kunnolla kohdata huoltajia. Varhaiskasvatuskeskustelut täytyi hoitaa etäyhteyksin, mikä oli kasvattajien mielestä hankalampaa kuin kasvotusten käytävät keskustelut. Yksi haastateltava nosti esille kuitenkin, että asiat pystyttiin hoitamaan myös onnistuneesti etäyhteyksin. Haasteista huolimatta kasvattajat olivat sitä mieltä, että huoltajat ovat olleet ymmärtäväisiä korona-ajan muutoksista huolimatta.

Yhteistyö päiväkodin ja yhteistyökumppaneiden, kuten varhaiskasvatuksen erityisopettajien, seurakunnan työntekijöiden sekä toimintaterapeuttien kanssa on kasvattajien mielestä hankaloitunut. Tämä johtuu siitä, että yhteyksiä on pitänyt pitää etänä eikä yhteistyökumppanit ole päässeet päiväkodille toimimaan lasten kanssa.

Kriisiaikoina johtamisessa korostuu henkilöstön hyvinvointi ja siitä huolehtiminen. Johtajan tulisi omalla toiminnallaan antaa esimerkkejä tasapainosta työn ja muun elämän välillä. Johtajan omalla hyvinvoinnilla on suuri merkitys henkilöstön hyvinvoinnin kanssa. (Opetushallitus 2022b.) Haastatteluissa haastattelut kertoivat toivovansa työhyvinvointiin parannusta, mikäli vastaava tilanne tulisi eteen uudelleen. Ehdotuksina yksi haastateltava kertoi, että talossa olisi hyvä olla yksi tiedotusvastaava ja toivoi selkeämpiä toimia ylemmältä taholta.

11.2 Huoltajien kokemuksia poikkeusajan varhaiskasvatuksesta

Koronaviruspandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia varhaiskasvatukseen ja lasten opetukseen (Valtioneuvosto 2021, 81). Huoltajille osoitetussa kyselyssä kysyimme koronapandemian vaikutusten kuormittavuudesta arkeen, sekä huoltajien tyytyväisyydestä koronapandemian poikkeusolojen aikana varhaiskasvatukseen. Tulosten perusteella huoltajat olivat kuormittuneet jonkin verran ja heidän mielestään pandemia-aika on vaikuttanut jonkin verran myös tyytyväisyyteen korona-ajan varhaiskasvatuksessa.

Kyselyistä kävi ilmi, että suurin syy tyytymättömyyteen oli yhteydenpidon väheneminen huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022, 35) mukaan yhteistyö henkilöstön ja perheiden välillä edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aloitteellisuutta ja aktiivisuutta. Kyselyn tuloksissa kävi ilmi se, että huoltajat ymmärsivät poikkeustilanteen tuomat rajoitteet, mutta jäivät kaipaamaan kohtaamisia henkilöstön kanssa, sekä kuulumisten vaihtoa.

Lasten päivittäiset kokemukset ja tapahtumat tulisi jakaa huoltajien kanssa, koska nämä keskustelut lapsen päivästä luovat pohjaa lapsen hyvinvoinnille. Lasten huoltajilla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua lapsen varhaiskasvatuksen tavoitteiden suunnitteluun ja toimintaan. (Opetushallitus 2022a, 36.) Koronaviruspandemian vuoksi kohtaamisia on jouduttu rajoittamaan ja se on lisännyt tyytymättömyyttä asiakasperheissä. Huoltajien mielestä ohjeistuksissa oli epäselvyyttä ja he toivoivat selkeyttä siihen, milloin heillä oli esimerkiksi lupa tulla sisälle ja milloin ei. Tämän lisäksi huoltajat olivat sitä mieltä, ettei kaikki työntekijät osanneet antaa heille informaatiota voimassa olevista rajoituksista.

Kyselyn pohjalta nousi esille huoltajien toive selkeästä tiedotuskanavasta ja tiedottamisen selkeydestä. Yhteistyössä huoltajien kanssa tulisi hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa (Opetushallitus 2022a, 36). Kyselyssä kysyttiin millä tavoin päiväkotitoiminta voisi toimia toisin vastaavassa tilanteessa ja esille nousi kehitysideoita, jotka olivat Päikky-sovelluksen tai Facebookin kautta viestittäminen ja konkreettiset ohjeistukset, esimerkkinä ovelle kirjoitettu lappu ”Ei saa tulla sisälle!”. Vanhemmat toivoivat myös kuulumisten kyselyä viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Koronapandemian kokemuksista olisi syytä käydä keskustelua huoltajien kanssa, sillä koronan takia tapaamisia ja vanhempainiltoja on voinut jäädä pitämättä (Opetushallitus 2022b). Huoltajille tehdyssä kyselyssä nousi ilmi huoltajien harmistuneisuus siitä, että koronapandemian vuoksi vanhempainiltoja ja yhteisiä tapahtumia on jouduttu perumaan, tai niitä ei ole järjestetty lainkaan. Huoltajat pitivät vertaistukea tärkeänä ja olisivat halunneet olla yhteistyössä myös muiden perheiden kanssa.

Kyselyssä nousi esille huoltajien tyytyväisyys korostuneeseen hygieniaan ja siitä huolehtimiseen. Huoltajien mielestä päiväkotitoiminta on ottanut huomioon hyvin poikkeusolojen ohjeistukset ja toiminut parhaalla mahdollisella tavalla tilanteen hankaluuteen nähden. Huoltajien mielestä myös tiedotus koronatilanteesta ja sen mukana tuomista muutoksista varhaiskasvatuksessa on ollut kuitenkin riittävän hyvää, vaikkakin siihen olisi toivottu hieman selkeyttä.

11.3 Tulevaisuuden toiveet varhaiskasvattajilta ja huoltajilta

Haastattelun ja kyselylomakkeen pohjalta nousi esille niin huoltajilta kuin varhaiskasvattajiltakin toive, että hygieenisuus ja käsienpesuun liittyvät rutiinit jatkuisivat päiväkodissa. Tulevaisuudessa toivotaan edelleen, että pienistä oireista jäätäisiin kotiin, sillä silloin tartuntataudit eivät leviäisi ja näin poissaolot myös työntekijöillä vähenee.

Viestinnän tapoja kannattaa etsiä kuunnellen myös huoltajien toiveita ja palautetta. Korona-aikana viestintää varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on kehitetty ja uudistettu esimerkiksi etätapaamisilla ja digitaalisilla vanhempainilloilla. (Opetushallitus 2022b.) Haastatteluissa ja kyselyssä nousi esille

toive eri viestintävälineiden käyttämisestä. Huoltajat toivoivat selkeitä viestintäkanavia, joista erityisesti Facebook nousi esille. Varhaiskasvattajat toivoivat tulevaisuudessa Teams-palavereiden hyödyntämistä osana varhaiskasvatus-työtä.

12 POHDINTA

Valitsimme aiheen yhdessä varhaiskasvatuspaikan johtajan kanssa, ja häntä kiinnosti tietää, miten päiväkodin henkilöstö ja varhaiskasvatuksen asiakkaat olivat kokeneet korona-ajan poikkeusolot. Teorian viitekehys valikoitui opinnäytetyöhön ajatellen niitä kysymyksiä, joihin halusimme vastauksia kasvattajilta ja huoltajilta. Mielestämme oli tärkeää käsitellä varhaiskasvatusta, sen pedagogiikkaa, arkea ja osallisuutta, jotta lukijan olisi helpompi sisäistää haastattelun ja kyselyn kysymykset ja vastaukset.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on määritelty edistämään lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua ja oppimista ja tämä tehtävä on tarkoitettu toteuttaa yhteistyössä huoltajien kanssa (Opetushallitus 2022a, 14). Varhaiskasvatuksen tavoite näkyy suhteessa tutkimukseemme siten, että osallistutimme huoltajia yhteistyöhön vastaamaan muun muassa siihen, miten heidän lapsensa varhaiskasvatusta toteutettiin korona-aikana ja miten huoltajat otettiin korona-aikana huomioon. Huoltajat ovat myös tietoisia, että kyselyn tuloksia käytetään tulevaisuudessa parantamaan päiväkodin varhaiskasvatusta entisestään.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kuvataan toiminnan arvioinnin perusteissa, että huoltajilta, lapsilta ja muilta yhteistyötahoilta saatua palautetta tulisi kerätä ja hyödyntää osana laadun ylläpitämistä ja parantamista (Opetushallitus 2022a, 71). Opinnäytetyömme tavoite vastasi myös tähän määriteltyyn toiminnan arviointiin. Keräsimme palautetta ja hyödynsimme sitä osana laadun parantamista ja ylläpitämistä.

Tutkimuksemme lähtöolettamuksena toimi se, että koronavirus on aiheuttanut muutoksia päiväkodin arkeen ja muutoksia on tapahtunut sekä positiivisessa että negatiivisessa mielessä. Tässä lähtöolettamuksessa olimme oikeassa ja

saimme tutkimuksessa selville vaikutuksia niin negatiivisessa kuin positiivisessa mielessä. Oletimme kuitenkin, että saisimme enemmän ehdotuksia niihin asioihin, jotka voisivat jäädä elämään tulevaisuudessa.

12.1 Opinnäytetyön tulosten merkitys

Opinnäytetyön aihe oli osittain haastava, sillä aloitimme prosessin keväällä 2021, jolloin korona-ajan poikkeusaikaa oli eletty kevästä 2020 asti. Tällöin tilanne oli siis melko tuore ja tutkimustuloksia oli vain vähän. Vastaavista muista tutkimuksista ja opinnäytetöistä voi nähdä, että tuloksemme olivat hyvin samankaltaisia.

Tulevaisuutta ajatellen tulosten merkitys on tärkeä nimenomaan niiden esille nousseiden asioiden kannalta, joita kasvattajat ja huoltajat pitivät tärkeinä tulevaisuutta ajatellen. Näistä merkittävimpiä oli hygieniaan ja käsienspesuun liittyvät rutiinit ja tiedottamisen selkeys ja tärkeys. Nämä olisi hyvä ottaa huomioon niin normaalitilanteessa kuin vastaavissa poikkeusoloissakin.

Tulokset nostivat esille myös sen, että on todella tärkeää mahdollistaa lakien, säädösten ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaista kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta, vaikka tilanne olisi hankala ja poikkeusolot kuormittaisivat. Mielestämme työmme on tarpeeksi laaja hankkiaksemme tarpeeksi tietoa juuri tälle kyseiselle yksityiselle päiväkodille. Käytimme niin strukturoituja suljettuja kysymyksiä, jotka helpottivat analysointia kuin laajempia avoimia kysymyksiä ja kasvattajille suunnattua teemahaastattelua.

12.2 Opinnäytetyön luotettavuuden haasteet ja eettisyys

Toteutimme kyselyn huoltajille kvantitatiivisena, eli määrällisenä tutkimuksena Webropol-kyselynä. Tutkijan on syytä varautua riskiin, joka syntyy, kun kyselylomake lähetetään eteenpäin. Tämä riski on otoskato, jolloin vastausprosentti saattaa jäädä pieneksi. (Tähtinen ym. 2020, 25.) Kyselyssä valitettavasti oli vastaajakatkoa, siitä huolimatta, että kysely julkaistiin päiväkodin Päikky-soveluksessa ja lähetettiin huoltajille sähköpostitse ja vielä myöhemmin muistutuksena päiväkodin Facebook-ryhmässä. Tästä huolimatta kyselyyn vastasi vain 14 henkilöä 35 asiakasperheestä, joille kysely lähetettiin. Päiväkotia on myös

pieni yksityinen päiväkot, joten kyselyyn osallistumismäärä oli siitäkin syystä pieni.

Haastateltavien otos oli suurin mahdollinen, sillä jokainen päiväkodin kasvat-taja osallistui haastatteluun. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna. Tee-mahaastattelussa ei voi kysyä mitä tahansa, vaan siinä pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimustehtävän mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75). Meidän tuli miettiä tarkasti runko haastattelulle, minkä mukaan haastattelu kulki. Toinen meistä haastatteli työntekijät paikan päällä ja huomi-oimme sen, että haastateltavat saivat tiedon aiheesta etukäteen, jotta haastat-telu oli sujuvampi. Haastattelijan oli myös tärkeä kyetä pysymään aiheessa, eikä johdatella haastateltavia. Tulokset litteroi ja analysoi meistä se, joka ei ol-lut pitämässä haastattelua ja näin pystyimme varmistamaan, että tulokset tul-kittiin vain haastattelussa kuullun äänitteen perusteella.

Mietimme tuloksia läpikäydessä, oliko tarpeellista kysyä huoltajien sukupuolta. Tämä tieto ei muuttanut tuloksia tai vaikuttanut niihin millään tavalla. Lisäksi saadaksemme mahdollisimman luotettavan tuloksen, huomasimme, että oli-simme voineet muotoilla kysymyksiä vielä selkeämmin. Esimerkiksi kysymys korona-ajan positiivisista vaikutuksista ei ollut suora, joten mietimme, oliko ky-symyksissä väärin tulkinnan mahdollisuus. Suoralla kysymyksellä ”Ehdotuk-senne korona-ajan positiivisten vaikutusten jäämisestä osaksi päiväkodin ar-kea” olisi vastannut luotettavammin tutkimuskysymyksiimme.

Haastatteluissa nousi esille luotettavuuden näkökulmasta se, että aineisto al-koi toistaa itseään ja haastateltavat toivat esille samoja asioita. Pyrimme käyt-tämään teoriaosuudessa mahdollisimman tuoreita ja luotettavia lähteitä luo-maan opinnäytetyölle luotettavuutta.

Opinnäytetyömme prosessi oli aiottua pidempi. Haastattelut ja kyselylomake toteutettiin vuoden 2021 keväällä ja valmis työ palautettiin vuoden 2022 syk-syllä. Koska korona oli tutkimusaiheena tuore, teoria jota käytettiin osana haastattelujen ja kyselylomakkeen teoriapohjaa, saattoi ehtiä muuttumaan tai sitä saattoi tulla lisää. Tämä on voinut vaikuttaa opinnäytetyön luotettavu-uuteen. Lisäksi mielestämme oli haastavaa löytää kansainvälisiä lähteitä osaksi

opinnäytetyötä, sillä korona-ajan rajoitukset olivat eri maissa hyvin erilaisia ja näin kaikkia lähteitä ei voinut soveltaa Suomessa vallitsevaan tilanteeseen.

Eettisyydessä otimme huomioon muun muassa haastateltavien ja huoltajien vapaaehtoisuuden osallistua opinnäytetyöhön. Kerroimme kaikille osallistujille työn tarkoituksen, tietosuojan, säilytyksen ja hävittämisen periaatteet ja noudatimme näitä opinnäytetyöprosessin edetessä.

12.3 Opinnäytetyön tulosten merkitys tilaajalle, työn hyödynnettävyys ja jatkotutkimusaiheet

Rajasimme opinnäytetyömme kuunnellen tilaajan toiveita siitä, miten laajasti hän halusi tietoa korona-ajan vaikutuksista johtamassaan päiväkodissa. Opinnäytetyöstämme on hyötyä toimeksiantajalle sekä meille tekijöille. Pienehköstä otoksesta huolimatta saimme poimittua niin haastatteluista kuin kyselyistä selkeästi esille nousevia epäkohtia, toiveita, parannusehdotuksia, kehuja ja tulevaisuudessa huomioitavia asioita. Toinen meistä työskentelee varhaiskasvatuksessa ja toisella meistä on tavoite työskennellä varhaiskasvatuksessa tulevaisuudessa, joten hyödynimme opinnäytetyöstä ja saimme paljon tietoa kodin ja päiväkodin välisen yhteistyön tärkeydestä.

Opinnäytetyö antoi kehitysideoita vastaavanlaisiin tilanteisiin tulevaisuudessa, mutta ennen kaikkea kehitysideoita normaalin arjen tilanteisiin. Toinen meistä opinnäytetyön tekijöistä purki tulokset päiväkodin henkilöstölle heidän kokouksensa yhteydessä ja esille nousi paljon keskustelua kasvattajien välillä siitä, mitä he ajattelivat huoltajien vastauksista ja mitä olisi hyvä huomioida jatkossa. Koko prosessin kannalta meistä oli hienoa päästä osalliseksi myös tulosten tarkasteluun yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa.

Opinnäytetyömme antoi hyvän pohjan jatkotutkimuksille. Pohdimme, että tutkimustamme voisi laajentaa koskemaan esimerkiksi korona-ajan vaikutuksia lapsissa. Hyviä tutkimusaiheita olisi esimerkiksi pienryhmissä toimiminen, ilmeiden ja eleiden ja sylin tärkeys korona-ajan rajoituksista huolimatta. Tutkimuksessa nousi myös ilmi se, että kasvattajien mielestä oli haastavaa lähet-

tää kotiin jääneille perheille materiaaleja. Meidän mielestämme yksi jatkotutkimusaihe voisi olla poikkeustilannetta helpottavien materiaalipaketin valmistaminen eri ikäisille lapsille.

12.4 Oman opinnäytetyön prosessin reflektointi ja merkitys itselle

Mielestämme aihe oli tärkeä, mutta myös haastava, sillä se oli prosessin alkaessa tuore ja rajoitukset olivat vielä olemassa. Toinen meistä myös työskenteli varhaiskasvatuksessa ja halusi lisää tietoa myös huoltajien näkökulmista, sillä hänellä itsellään oli kasvattajan näkökulma korona-ajan poikkeustilanteeseen.

Opinnäytetyöprosessimme oli pitkä ja välillä tuntui mahdottomalta päästä eteenpäin siinä johdonmukaisesti. Työmme toteutettiin parityönä ja asuimme eri paikkakunnilla, joten olimme hyvin pitkälle sosiaalisen median viestintävälineiden varassa. Molempien elämässä tapahtui myös muutoksia ja merkittäviä asioita, jotka vaikuttivat työskentelyn väliaikaisen pysähtymiseen. Saimme työstettyä tiiviissä yhteistyössä kyselyn ja haastattelun, sekä niiden toteuttamisen, mutta teoriaosuus valmistui odotettua hitaammin. Kaikesta huolimatta teimme paljon yhteistyötä ja saimme koottua opinnäytetyön, johon olemme molemmat tyytyväisiä. Etenimme kuitenkin työskentelyssä hyvin eri tahtia ja tämä lisäsi työn kuormittavuutta. Itsenäinen, pitkäkestoinen, mutta tavoitteellinen työskentely on ollut meistä haastavaa, mutta palkitsevaa.

Prosessi tuki molempien ammatillista kasvua ja oman ammatti-identiteetin vahvistumista ja syntymistä. Saimme oppia monia tärkeitä huoltajien kohtaamiseen liittyviä asioita, joita aiomme hyödyntää tulevaisuuden työelämässä. Opimme paljon perehtymällä varhaiskasvatuksen olennaisimpiin ammatillisiin lähdemateriaaleihin.

LÄHTEET

Ahonen, A. & Pesonen, T. 2020. Koronakriisin vaikutukset varhaiskasvatukseen. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.talentia.fi/wp-content/uploads/2020/04/Koronakriisin-vaikutukset-varhaiskasvatukseen.pdf> [viitattu 7.7.2021].

Atilas, J., Almodóvar, M., Vargas, A., Dias, M. & Zúñiga León, I. 2021. International responses to COVID-19: challenges faced by early childhood professionals. Taylor and Francis Online. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1350293X.2021.1872674?src=rcsys&> [viitattu 11.7.2021].

Eerola, P., Repo, K., Alasuutari, M., Karila, K., Lammi-Taskula J. 2022. Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen monet polut. Lasten, perheiden ja politiikan näkökulma. Ei painostietoa. Tallinna: Printon Trukikoda.

Hakala, K. 2020. Valmiuslain käyttöönottoaminen korona-aikana. WWW-dokumentti. Päivitetty 30.4.2021. Saatavissa: https://www.edus-kunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/valmiuslain-kayttoonottaminen-koronavirustilanteessa.aspx [viitattu 30.4.2021].

Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. Varhaiskasvatus: Perusteita. E- kirja. BoD - Books on Demand. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 28.04.2021].

Järvinen, K. & Mikkola, P. 2015. Oletko sä meidän kaa? Näkökulmia osallisuuden ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa. 1. painos. Pedatieto Oy.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes: oppaita 63. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77944/OPA2006_063_Stakes.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 20.10.2022].

Koivula, M., Siippainen, A., Eerola-Pennala, P. 2022. Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. 3. painos. Tampere: vastapaino.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell Oy.

Lamminen, Suvi. 2018. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa – vinkkivihko. PDF- dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143534/Vinkkivihko%20vanhempien%20osallisuus%20varhaiskasvatuksessa.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 22.10.2022].

Lastentarhanopettajaliitto 2017. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri muuttuu. Nyt on pedagogiikan aika. PDF-dokumentti. Helsinki: PunaMusta Oy. Saatavissa: <https://www.vol.fi/uploads/2018/10/31eded03-pedagogiikanaika-julkaisu-6.pdf> [viitattu 07.07.2021].

Mikkola, P. & Nivalainen K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. 1. painos. Saarijärvi: Pedatieto.

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. PDF-dokumentti. Helsinki: PunaMusta Oy. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf [viitattu 27.04.2021].

Opetushallitus. 2021. Varhaiskasvatuksen järjestäminen 1.1.2021 alkaen. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.3.2021. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/varhaiskasvatuksen-jarjestaminen-112021-alkaen> [viitattu 30.4.2021].

Opetushallitus. 2021. Varautuminen koronatilanteen jatkumiseen varhaiskasvatuksessa 1.8.2021 alkaen. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.6.2021. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/varautuminen-koronatilanteen-jatkumiseen-varhaiskasvatuksessa-182021-alkaen> [viitattu 12.7.2021].

Opetushallitus. 2022a. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. PDF-dokumentti. Helsinki: Grano Oy. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf [viitattu 20.10.2022].

Opetushallitus. 2022b. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäminen ja koronatilanteesta palautuminen 1.8.2022 alkaen. WWW-dokumentti. Päivitetty 23.06.2022. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatuksen-ja-esiopetuksen-jarjestaminen-ja-koronatilanteesta> [viitattu 27.10.2022].

Opetushallitus. 2020. Opetustoimi ja koronavirus – valmistaudu poikkeustilanteisiin etukäteen. WWW-dokumentti. Päivitetty 11.03.2020. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/paivitetty-113-opetustoimi-ja-koronavirus-valmistaudu-poikkeustilanteisiin-etukateen> [viitattu 27.10.2022].

Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Reunamo Education Research Oy 2020. Varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset koronaviruksen vaikutuksista päiväkodin arkeen. WWW-dokumentti. Päivitetty 8.6.2020. Saatavissa: <https://www.reunamoedu.fi/varhaiskasvatuksen-opettajien-kokemukset-koronaviruksen-vaikutuksista-paivakodin-arkeen/> [viitattu 7.5.2021].

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. PDF-dokumentti. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf> [viitattu 27.04.2021].

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. WWW-dokumentti. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto. Saatavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html [viitattu 07.06.2022].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2021a. Koronavirukset. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.2.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirukset> [viitattu 25.04.2021].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2021b. Oireet ja hoito – koronavirus. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.2.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/oireet-ja-hoito-koronavirus> [viitattu 25.04.2021].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2021c. Tarttuminen ja suojautuminen – koronavirus. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.04.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus> [viitattu 25.04.2021].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2021d. Lapset ja koronavirus. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.4.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/lapset-ja-koronavirus> [viitattu 7.5.2021].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2021e. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.3.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtamien/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/mita-sosiaalinen-osallisuus-on-/sosiaalinen-osallisuus-teoreettisena-kasitteena> [viitattu 18.04.2021].

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 8. uudistettu painos. Vantaa: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tähtinen, J., Laakkonen, E., Broberg, M. 2020. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. 2. uudistettu painos. Turku: Painosalama Oy.

Valli, R. (toim.) 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valtioneuvosto. 2020. Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.3.2020. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi> [viitattu 30.4.2021].

Valtioneuvosto. 2021. Lapset, nuoret ja koronakriisi. Lapsistrategian koronatyöryhmän arvio ja esitykset lapsen oikeuksien toteuttamiseksi. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162647/VN_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Viitattu 26.10.2022].

Varhaiskasvatustilaki 1.9.2018/540.

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. PDF-dokumentti. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 12.5.2021].

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. E- kirja. Jyväskylä: PS- kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 27.04.2021].

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Yle. 2020. WHO: Koronavirusepidemia on muuttunut pandemiaksi. WWW-dokumentti. Päivitetty 11.03.2020. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11252573> [viitattu 26.04.2021].

Teemahaastattelu, työntekijät:

Taustatiedot

- millä nimikkeellä toimit varhaiskasvatuksessa
- työhistoria
 - varhaiskasvatuksessa
 - nykyisessä työpaikassa
 - minkä ikäisten lasten kanssa
- viihtyvyys nykyisessä työpaikassa

Koronaviruksen vaikutukset

- päiväkodin arki
- toiminnan suunnittelu
- huoltajat ja yhteistyö
- lapset
- moniammatillinen yhteistyö

Koronaviruksen kuormittavuus

- itseesi työn ulkopuolella (Kuvaile, miten koronavirus ja sen aiheuttama maailmanlaajuinen pandemia on vaikuttanut henkiseen, fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiisi)
- itseesi työntekijänä (henkinen, fyysinen, psyykkinen)
- kuinka koet koronaviruspandemian kuormittaneen työkavereita
- asiakasperheiden kuormittuneisuus

Tulevaisuus

- positiiviset vaikutukset
- negatiiviset vaikutukset

Kysely kokemuksistanne koronaviruspandemian ajalta lapsenne päiväkodissa

Hei vanhemmat/huoltajat!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyömme lapsenne päiväkotiin koskien kasvattajien kokemuksia koronaviruspandemian vaikutuksista varhaiskasvatukseen.

Opinnäytetyömme tarkoitus on kerätä asiakasperheiden ja henkilökunnan kokemuksia siitä, miten vallitseva koronaviruspandemia ja sen mukana tuoma poikkeusaika on vaikuttanut lapsenne päiväkodin arkeen. Pyrimme saamaan näkemyksiä koronaviruksen ja sen rajoitteiden vaikutuksista varhaiskasvatuksessa.

Haluamme tutkia vastaustenne pohjalta myös sitä, onko poikkeustila tuonut mukanaan positiivisia vaikutuksia, jotka voisivat jäädä elämään tulevaisuudessa päiväkodin arjessa. Lisäksi olemme kiinnostuneita näkemyksistänne siitä, mitä pitäisi huomioida, mikäli vastaavanlainen tilanne tulisi kohdallemme uudestaan.

Lisäksi tutkimme niitä näkemyksiä, joissa päiväkodilla olisi mielestänne parantamisen tai huomioimisen varaa ja tätä kautta päiväkoti voisi kiinnittää niihin asioihin tarkempaa huomiota taatakseen asiakasperheilleen vieläkin laadukkaampaa varhaiskasvatusta poikkeusajan vallitessa.

Kyselyyn vastataan anonyymisti, eikä vastaajia voida tunnistaa vastausten perusteella. Kyselyn tuloksia käytämme opinnäytetyössämme. Vastaukset hävitetään 14 vuorokauden aikana opinnäytetyön hyväksymisestä.

Kiitos jo etukäteen vaivannäöstänne! Toivomme Teiltä vastaukset 16.6.2021 mennessä. Vastaamiseen kuluu aikaa n. 15 min. Vastauksenne on todella tärkeä meille! Vastaamme mielellämme kyselystä heränneisiin kysymyksiinne sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin,

Annina Tukiainen
oantu025@edu.xamk.fi

Pauliina Halonen
opaha023@edu.xamk.fi

1. Ikä *

alle 18

18-25

26-35

yli 35

2. Sukupuoli *

nainen

mies

muu

en halua kertoa

3. Kauan olette olleet päiväkodin asiakasperheenä *

alle vuoden

1-5 vuotta

yli 5 vuotta

4. Koronapandemia on mielestäni vaikuttanut päiväkodin varhaiskasvatukseen

*

Hyvin paljon
Melko paljon
Jonkin verran
Ei lainkaan

5. Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto. *

Olen täysin eri mieltä
Olen jokseenkin eri mieltä
En ole eri enkä samaa mieltä
Olen jokseenkin samaa mieltä
Olen täysin samaa mieltä

Olen ollut tyytyväinen varhaiskasvatukseen päiväkodissa ennen koronapandemiaa. Perustele vastauksesi.

Koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot ovat vaikuttaneet tyytyväisyyteeni päiväkodin varhaiskasvatukseen. Kuvaile, miten?

Olen kokenut korona-ajan vaikutukset varhaiskasvatuksessa kuormittavan perhettämme. Kuvaile, miksi?

Päiväkodissa on mielestäni huomioitu riittävästi koronapandemiasta johtuneet poikkeusolot. Perustele vastauksesi.

Päiväkoti on mielestäni tiedottanut riittävästi koronatilanteesta ja sen mukana tuomista muutoksista. Perustele vastauksesi.

Päiväkoti on pysynyt antamissaan ohjeistuksissa. Perustele vastauksesi.

Päiväkodin antamia ohjeistuksia on ollut helppo noudattaa. Perustele vastauksesi.

Koronapandemia on vaikuttanut huoltajien ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön. Kuvaile, miten?

Päiväkoti on pystynyt tarjoamaan kokonaisvaltaista varhaiskasvatusta koronatilanteesta huolimatta (esimerkiksi tarvittavat varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut, puhe/toimintaterapiaa). Perustele vastauksesi.

6. Voisiko päiväkotitehdä mielestäsi jotakin toisin varmistaakseen turvallisen varhaiskasvatuksen vastaavassa mahdollisessa poikkeustilassa? *

7. Kerro vielä vapaasti, missä mielestäsi päiväkotitehdä onnistunut ja missä päiväkodilla olisi parantamisen varaa liittyen vallitsevaan koronatilanteeseen ja siihen liittyviin tiedottamisiin, rajoitteisiin ja muutoksiin. *